

B I U L E T E N I S

Mr. Jonuškis

Nr. 4/5, 1948 m. birželio 1 d.

E. Nr.....

TAUTOS KOVA EMIGRACINIO TVAIKO AKIVAIZDOJE

Atsižvelgiant į smūgius, kuriuos jau prieš pastarojo karo pradžią pradėjo pakelti lietuviai ir Lietuvos valstybė, mažiausiai tenka nusivilti lietuvių tautos atsparumu ir jos valia nepriklausomai gyventi. Grauztis tenka ne vien dėl siauraus likimo, kuris užgriuvo mūsų šalį per karą ir ypač dabar, t.y. ne vien dėl mūsų tautos gyvenimo tikrovės, bet gal daugiau dėl kai kurių pavienių asmenų ar politinių grupių pažiūros į tą tikrovę, santykių su taja tikrove.

Tautos laisvės valia nepalūžo.

Jei paskaičiuotume, kokio valstybės pažeminimo ir mūsų tautos maltretavimo aktai su vis stiprėjančiu ritmu buvo įvykdyti 1938-1940 metų laikotarpyje, stačiai, rodos, būtų buvę galima pamesti viltį. Ar tuos smūgius mūsų tauta iš viso beatlaikys, ar nepraras nuotikos, pasitikėjimo, drąsos ir garbės? Ir tai ne tiek pavienios, vadinamosios stiprios asmenybės, bet visa tauta, jos "liaudis", jos valstiečiai, visi jos dirbantieji ir kūrybiniai sluogsniai? Vyriausybė gali susikompromituoti, netektis pasitikėjimo ar prestižo, bet vyriausybės gali pasikeisti. Tačiau tauta negali būti nei pakeista, nei demisijonuoti. Ji lieka ir turi likti gyventi, ji siebia ir turi išsireikšti sri bą, kurią ne visuomet pati išsivirė.

1938 ir 1939 metų pavasariais Lietuvos vyriausybė, o su ja kartu ir lietuvių tauta buvo priversta nuryti du ultimatus. Pirasis /lenkų - dėl Vilniaus ir santykių su Lenkija užmozgimo/ tuo tarpu nenašė jokių materialinių nuostolių, bet skaudžiai žeidė, žemino mūsų tautos politinę moralę. Antrasis /vokiečiai - dėl Klaipėdos/ jau taikė didelę materialinę žalą ir lietuvis dar daugiau pajuto, kad bet kurio stipresnio kaimyno gali būti ne baudžiamai skriaudžiamas ir maltretuojamas. Po to atėjo trečias ultimatus, 1939 metų rudenį, iš trečiojo kaimyno, Sovietų Rusijos. Pagal jį buvo į mūsų Respublikos vidų įsileistos raudonosios kariuomenės igulos - visiškai konkretus ženklas, jog mūsų laisvės ir nepriklausomybės dienos jau skaitomos ir tikrai bus neužilgo suskaitytos. Po pusmečio - ketvirtas ultimatus, kurį priėmus, 1940 m. birželio 15 d. buvo įvykdyta pilna Lietuvos teritorijos okupacija, netrukus aneksija ir valstybės likvidacija. Eilės tvarkoje tai buvo veik naturalus finalas, ir nenubastabu, kad tada daug kas patys iš mūsų, nebesusivokdami, tiesiogiai ar netiesiogiai dėjo si prie tos likvidacijos.

Buvo galima nuogastauti dėl šitaip prievertaujamos ir išprievertautos tautos atsparumo valios... Bet ne! Kai tik turė persipildė ir per kraštus pradėjo bėgti nebe sovietų ar nacių ambasadų vynas, o gyvasis raudonasis lietuvių tautos žudomų vaikų kraujas - prabočių idiogetoji laisvės valia ir lietuvių tautos garbė pabudo ir sukilo. Nuo tada ir greitai, ir gyvai, ir atkakliai, ir neapsakomai didvyriškai prasidėjo pavergtos tautos vaikų pasipriešinimas. Tai buvo spontaniškas, gaivališkas visos tautos pasipriešinimas - be ypatingų vadų ar instrukcijų, be ideologinių ir partinių vėliavų, o visai paprastai, iš širdies, iš idealizmo, iš laisvės troškimo, iš reikalo gyventi laisvais savo žemėje, nes kitaip gyvenimas atrodė be prasmės. Tas pasipriešinimas išsiveržė 1941 m. birželio 23 d. sukilimu ir pasibaigė laimėjimu - nors tik reliatyviu ir labai trumpu. Tauta parodė, kad nežiūrint poros metų išprievertavimų praeityje, ji dar nori, moka ir gali pareikšti ir įvykdyti spontaniškus savo valios aktus.

Tai yra didelės reikšmės faktas, kai valstybė patenka į sūtemas, o tauta į svetimųjų vergiją. Nebėra tada kitų organų, nei kitų pajėgų, kaip tik ta vienintėlė ir svarbiausioji - spontaniškoji tautos valia. Mes tada nesugebėjome įvertinti to spontaniško akto visu gilumu. Sukilėlių ir laisvės kovotojų - aktyvistų žygį tada vos po kelių dienų ėmė savintis staiga atsigaivelėjanti partinė dvasia, dėl ko vos po mėnesio turėjo suskilti partizaniškojo laisvės sąjūdžio vienybė. Iš jos kilusi Laikinoji Vyriausybė, naujo okupanto spaudžiama, buvo priversta užbaigti savo dienas mažiau efektingai ir garbingai, negu tai būtų galėję daryti kitokiomis aplinkybėmis. Mes ir šiandien dar neįvertinome to laikotarpio dvasios ir pamokų, - bet gal ir laiko tam neturėjome, nes gyvenimas nelaukė, statė naujus, tuos pačius ir vis kitokius uždavinius.

Svarbi diplomatinių pasiuntinių rolė.

Per pirmosios bolševikų okupacijos, vėliau per nacių, o dabar per antrosios bolševikų okupacijos laikotarpius liko tik vienas "veiksny", kuris nesikeitė - tai Respublikos vyriausybės įgaliotieji pasiuntiniai ir jų postai užsieniuose /kad ir nebe visi ir nebe visur, bet bent svarbiausieji/. Jų teisės būti ir likti mūsų Respublikos suvereninių organų likučiais ligi šiol niekas /bent viešai/ neginčijo. Vyriausybei kapituliavus ir išbėgiojant, pagaliau, jie tik vieni 1940 metų vasarą oficialiai užsieniuose ir teparciškė protestus prieš Lietuvos okupaciją, tikėdami ją būsiant laikiną. Tauta Tėvynėje per visas tris okupacijas tikėjo ir tiki, kad jie užsieniuose gina ir gins Nepriklausomos Lietuvos valstybės interesus, ko vardan jie buvo akredituoti, gins neišliškai mūsų tautos ir Nepriklausomybės reikalą, išlaikydami jos tęstinumo principą, neišblaškydami ir nesubordinuodamiesi įvairiems laikiniams, spontaniškiems, iš specialių aplinkybių kilusiems tautos valios reiškimosi tikriesiems ar tik reklaminiams "veiksniams", - ligi to laiko, kol tauta įgys sąlygas laisvu, normaliu ir demokratiniu būdu išsirinkti sau atitinkamus vyriausius valdymo organus.

Deja, "spontaniški tremties valios veiksniai" šiandien vis daugiau rodo ženklų nukrypti nuo šios linijos ir rodo tendencijų pasiuntinius iš tos vienintėlės stipresnės teisinės ir moralinės bazės, ant kurios šie dar gali laikytis. Tūlo "egziliinės vyriausybės užsienių reikalų ministerio" svajonė subordinuoti pasiuntinius mūsų vidaus ir tarptautinės teisės požiūriu absoliučiai nelegaliam jo organui, išimtina "tremtiniškos valios" provizorinei draugijai, nesančiai ir negalinčiai būti pripažinta jokių tarptautinės teisės subjektu - netrukus baigtusi mūsų diplomatinių postų juridinės bazės likvidavimu. Tenka didžiai apgailestauti ir jau susirūpinti, kad šitos pretenzijos vis dar ne tik nesibaigia, bet būna palydimos naujais nepagrįstais priekaištais ar net daugiau nei blogo skonio insinuacijomis pasiuntinių darbą legaliai koordinuojančio asmens bei vieno kito jo bendradarbių adresu. Dėl šio savotiško "sąjūdžio" tremtiniškų veiksmų stovyklose vienas asmuo mums neseniai gana sąprojingai išsireiškė klausimu: "Kokia gali būti jų kitokia tremties vidaus politika, kada nėra nei vidaus, nei politikos, nei, kaip atrodo, kitų svarbesnių rūpesčių?"... Emigracinis tvaikas tai paaiškina, bet dar ne viskas juo būtų galima patiesinti.

Tremties tragedija - ne tautos tragedija.

Ši negatyvi ir paskutinės mūsų valstybinio kontinuiteto liekanas griaušančioji linija natūraliu būdu suėmus kelioms "veiksnių" galvoms dirigavimą "tautos vardu", turėjo privesti prie to, ką vienas kitas, dramatinuodamas, jau pavadina didžiausia tragedija. Mūsų nuomone, tai nėra niekas kitas daugiau, kaip tik apgailestinas egoistinio ir padobesinio nusipolitinavimo ženklas, spektro nesusipratimas, vis tas pats "spontaniškas" emigracinis tvaikas, sėdėjęs vežime ir nanymas, kad jei laikai vadoles rankoje, tai ir važiuoji, nors arkliai iš to vežimo jau prieš tris metus buvo iškinkyti. Tragedija daroma iš to, kad tūli "vadovaujantieji veiksniai" tremtyje per ištisus tris metus ne tik nesumezgė patvaraus ir rimto saito su kovojančiu kraštu, ne tik su jo pasipriešinimo vadovybės organais nesusitarė, bet nuoširdžiai ir tartis nepanorėjo. O pagaliau prieita ligi to, kad nebopripažįstama jokie balsai realiai krašto rezistencijai, o svaichio-

jama apie esantį tremtyje visos tautos "parlamentą" /Vliką/ ir "vyriausybę" /Vykdomąją Tarybą/.

Kaip sukilėlių Laikinoji Vyriausybė, kaip vėliau Lietuvių Komitetas antinacinės rezistencijos pradžioje, taip dar vėliau VLIKas buvo tos pačios ir lygios vertės spontaniškai tautos pasipriešinimo valios faktoriai. Jie turėjo didelės reikšmės, atliko savo rolę savo laiku ir savo vietoje. Nėra reikalo to nei mažinti, nei perdėti, o tuo labiau į padanges kelti. Dar mažiau būtų rimta visų tų spontaniškų tautos valios organų "konstitucingumą" surasti ar jį bent diskredituoti. Šitokių iliuzijų gal labai maloniai įtikina jų autorius, bet toliau D.P. lagerio rajono jos neina ir neis. Bet kokiam blefavimui galimybės, žinoma, neribotos, - bet kiekvienas valstybininkas žino, kad jei užsienyje galima daryti kokią tik nori "užsienio politiką", tai tikroji užsienio politika visgi vedama ir atsakingai vedama tik turint vidaus politiką, t.y. patį vidų, pačią tautą savo žemėje. Užsieniuose visi geros ir net mažiau geros valios pabėgusieji tautiečiai gali steigti kokius tik nori komitetus, net egzalines vyriausybes savo malonumui sudarinėti ir tautos vardu rikiuoti emigracinę liaudį, jeigu tik randa joje pakankamai šalininkų. Kai dėl VLIKo parlamento ir jo vyriausybės, tai jis galėjo bei gali likti ir tvirtinti savo kontinuitetą. Tik jei jis šitokių aukštų funkcijų siekia, tai turi žinoti, kad tuo atveju jis privalėjo visas ar bent su tinkama savo delegatūra likti krašte, kovoti su tauta, vadovauti jos rezistencijai, arba mažų mažiusia bent labai glaudžiai bendradarbiauti su kovojančiu kraštu ir jo pasipriešinimo vadovybe. Dabartiniai krašto rezistencijos vadovybės organai, jų tarpe Lietuvos BDPS Prezidiumas, realiai ir efektyviai vadovaudamas tautos pasipriešinimo akcijai, kukliai apie save konstatuoja, jog visa tai yra tik spontaniškas ir revoliucinis tautos valios reiškimasis. Tie organai nepretenduoja ir nesideklaruoja jokiais konstituciniais ar suveroniniais veiksniais ir net jokiais laikinomis vyriausybėmis, kol okupantas dar nėra iš vieno lietuviškos žemės velsčiaus nėra išvytas. Bet tie realiai prisideda šiaudien prie okupanto užnačių slopinimo ir nesabejotingi pirmieji prisidės tada, kai ateis momentas okupantus vyti iš krašto. Šiaudien jie tik laisvės kovotojai, tik revoliucionieriai ir, išskyrus Nepriklausomybės atkovojo troškiną, daugiau į nieką nepretenduoja. VLIKas ir jo Taryba yra tik tremtiniai, pabėgėliai, - bet būtinai siekiasi ligi suverenumo, į viską pretenduoja, net ir visos tautos vardu kalbėti. Tai nebe tragedija, tai greičiau likimo ironija, o gal tik komedija...

Iškeldinimas - ne svarbiausias kovos už laisvę būdas.

Tokioje susisurėjusioje tremties atmosferoje labai bestebina tezės ir būdas, kuriuo "rikiuojančių veiksmų" tarpe buvo sutiktas, vertintas ir pasmerktas BDPS Užsienio Delegatūros atsiradimo faktas bei mūsų Biuletenis. Visa tai čia registruojame daugiau istoriniu-dokumentiniu titulu skaitytojams, kurių ausis pasiekia ne visi Vokietijos tremtinių gyvenimo kuriozai. Žinoma, mes buvom linkę tikėti, kad jei vadovaujantiems tremties organų asmenims po trijų tikrai sunkių ir dusinančių stovyklavimo metų dar yra likę valstybinio sąmoningumo, politinės išminties ir patirties kapitalo, tai jie BDPS idėjų į užsienį persimetimo faktą su džiaugsmu pasveikins, parodys geros valios išjungti ir tuo suartėti su krašto rezistencija, taigi savo programų bei organų buvimą pateisinti, arba bent lojališkai, bešališkai laikysis, toliau stebės, kiek tai juos gali "įtikinti" ar įdominti. Kiekvienų atveju atrodė buvo galima kliautis bent jų lojalios nesiinteresavimo, džentelmeniško ignoravimo, kaip tai turėjo išplaukti iš suvereno idėjomis persisunkusios psichikos. Bet atsitiko trututį kitaip.

"Žiburių" 11 nr. /1948.III.20/ pareiškime naujasis Liet. Tremtinių Bendruomenės Vyr. Komiteto pirmininkas p. P. Gaučys precizavo to stambiausio Vokietijos tremtinių organo uždavinius, kurių svarbiausieji esą du. Antrasis jų nusakomas žodžiais: "visomis priemonėmis išlaikyti bendruomenės organizaciją sveiką ir nesuirusią". O pirmasis, taigi svarbiausias, toks: "planingai visus tremtinius perkelti į užjūrio kraštus, tačiau šio uždavinio realizavimas priklauso ne nuo mūsų...". BDPS Užsienio Delegatūra turi pareikšti, kad ji ne visgi tokius tikslus, kaip svarbiausius, linktų išžiūrėti mūsų tremtinių didžiausiajai organizacijai, ir UD turi pagrindo tvirtinti, kad tokie p. Gaučio pareiškimai įneš kiek naujo liūdesio

Tėvynėje likusiems laisvės kovotojams dėl jų brolių pabėgėlių tik tokios tikslų definicijos. Bet mūsų svarbiausias tikslas nėra intervenuoti į tremtinių vidaus organizacinius reikalus ar spirtis nustatinti tokius tikslus, kurių tremtinių organizacijos dabar nenori ar negali prisiimti.

Bet ryšium su tuo mes manome, kad kovo 3-4d. Vokietijos tremtinių atstovų suvažiavimas /kur dalyvavo partiniu ar ideologiniu principu rinkti atstovai, ir tai su labai dideliu bendruomenės absentiizmu/ prasielkė su savo organizacijos pagrindiniu tikslu ir visai į šoną išsikišo, nutardamas rezoliucijoje, kad "BDPS ir kitos organizacijos, bandančios kalbėti kovai vadovaujančių veiksmų vardu, skaldo vieningą kovą dėl laisvės fronto ir pareiškia, kad LTB tik VLIKą laiko vyriausiu Lietuvos valstybiniu organu"... Kai ir kadangi LTB, pasak pirminio, savo pirmuoju uždaviniu laiko "planingai visus tremtinius perkelti į užjūrio kraštus", tai yra visiškai natūralu, kad ji pagal savo dvasią bei tikslus suranda ir atitinkamą politinio credo išraišką - atitinkamą savo "valstybinį organą", kurį vieningai renti kviečia visus Bendruomenės narius.

Būtų tik pabrėžtina, kad BDPS/UD visai nebando "kalbėti kovai vadovaujančių veiksmų vardu", bet ji, kada reikia, tikrai kalba apie padėtį mūsų okupuotoje Tėvynėje, informuoja apie tautos pasipriešinimo sąjūdį, žygius ir to sąjūdžio vadovaujančių organų bei Laisvės Kovotojų dalinių veiksmus jų siekimus, norus, pageidavimus, - tarp kitko, nukreiptus ir į tremties bei išelvijos tautiečių sąžinę. VLIKO - valstybinio organo ir kitų tos itin nelaimingai suredaguotos rezoliucijos vietų čia nekommentuosime. Pvz., kas norėta pasakyti keista fraze: "skaldo vieningą kovą dėl laisvės fronto"? Dar suprastume "vieningą kovą už laisvę", ar "vieningą kovos frontą" arba kad, pvz., "Lietuvos partizanai kenkia vieningai VLIKO kovai už laisvę", kad jie "skaldo VLIKO fronto vieningumą ir sumanų vadovavimą", ar kaip kitaip panašiai. Bet iš viso nesuimame, kokia galėtų būti "kova dėl laisvės fronto". Tai juk tuščiažodžiavimas.

Kas gi sietinas su rezistuojančia tauta?

Panašios logikos ir frazeologijos redaktoriai yra paruošę ir šen bei ten spaudoje paskelbę kitą komunikatą dėl BDPS akcijos, kuriame savo pažiūrą pasisako VLIKO Vykdomoji Taryba - jau tikras "valstybinis organas", nes esą nutarta, po ilgesnių diskusijų, ant jo blankų dėti raidės "L.R.", vadinasi - "Lietuvos Respublika"... Šio organo /ar veiksmio/ komunikatas daugiau paryškina LTB rezoliucijos neaiškumus. Čia BDPS/UD vadinama "tariamai įgaliota delegatūra", ir pareiškiamas, kad BDPS ir jo Delegatūra "negali būti siejama su rezistuojančia tauta". VLIKO V. Taryba "BDPS vardu varomą visuomenės skaldomąją akciją laiko nesuderinama nei su Lietuvos laisvinimo veiksmų akcijos vieningumu, nei su Lietuvos interesais". Neperdedant, išvada iš tokių pareiškimų tik viena: BDPS Laisvės Kovotojai Tėvynėje veda... priešvalstybinį darbą, kenkia tikriesiems Lietuvos interesams /kuriuos užsienyje tik VLIKas skelbiasi atstovaujantis/, o BDPS užsienio įgaliotiniai... skaldo tremties visuomenę, laisvinimo veiksmų akcijos vieningumą /sic! / ir taip pat veikia priešvalstybiškai, nesuderintai su Lietuvos interesais. Iš to kiekvienas mato, ligi kol jau dėsiojventas...

Vykd. Taryba visa tai skelbia urbi et orbi, tarsi ji ką nors žinotų, kas daroma Tėvynėje ir ką veikia BDPS. VLIKO osminis ir valstybinis organas, turūt, tebemano, kad ne jis turėjo likti Tėvynėje arba bent dabar nueiti į Lietuvą ir įtikinti trečius metus gryną kraują liejančius Laisvės Kovotojus, jog jis gali kuriuo nors atžvilgiu būti jų kovos vertas partneris, bet kad Laisvės Kovotojai turi pas jį vyksti, jį įtikinėti, pagaliau įtikinti ir kvieisti nopriskviesti į "vieningą kovą dėl laisvės fronto", arba sudaryti "laisvinimo veiksmų akcijos vieningumą". Lietuvos BDPS dalyviai, įgaliotiniai bei patikėtiniai užsieniuose, patėikę jau ne vieną ir ateityje pateiksia dar daugiau dokumentų apie žūtbutinę, nemeluotą tautos kovą už išlikimą, perdavę pasauliui ir broliams šlapus goložinės uždangos kankinamos, žudomos ir deportuojamos tautos pagalbos šauksmą, čionai paskelbiami "nesietini su rezistuojančia tauta"! O VLIKO Taryba, kai ant popierio užspaudžia dvi raides "L.R.", matyt, sietina ir su tauta ir su jos rezistencija... Džiugu, kai yra gausūs tremtinių komitetai ir rodoma intencijos dirbti Lietuvos labui, bet visgi reikėtų liutis su šitokiais juokavimais.

BDFS "Iuletenio skaitytojai matė ir mato, jog yra netiesia VLIKO Tarybos komunikato tvirtinimas, kad mes nedavėme, nepareidėme "naujų Lietuvai laisvinti kelių". Mes žinome, kad neatradome ir nesisiūlėme atrasti amerikąs, pranešdami konkrečiai savo laimingiesiems tautiečiams, kaip naikinama mūsų tauta ir kaip kovoja mūsų aktingoji tautos dalis Tėvynėje. Bet mes jau pateikėme faktų tezei, kad laisvinimo kova teli gražu nėra ir negali būti nei vien pasikalbėjimui tarp partinių frakcijų lyderių, nei vien memorandumų ir notų rašinėjimas /kartais gan abejotinos vertės, kaip Biul. 2 nr. aptartoji "peticija"/. Mes nurodėme ne "naujus laisvinimo kelius", bet VLIKO ir jo organų panirštus kelius, senus, nuo ančių žinomus, ir, deja, vienintėlius realius kelius, kol tautų santykius ir valstybinių bendruomenių gyvenimo normas vis dar reguliuoja ne teisės ir teisingumo principai, skelbiami konferencijose ar įvairiose žmogaus teisių deklaracijose.

Mūsų tikslai "negilūs", bet niškūs ir sunkūs.

BDFS Užseinio Delegatūra veikia ir veiks ne tam, kad kalbėtų "tautos vardu", ne tam, kad naują "VLIKą" sudarytų ir visiškai ne tam, kad kovotų su senuoju VLIKu ir jo bei jo organų dabartinėmis fantazijomis. Bet veikia ir veiks tam, kad praneštų užsienio lietuviams ir pasauliui apie kovojantį ir kankinamą kraštą, kad painformuotų apie tautos pasipriešinimą ir tautiečių valią išlikti gyvais ir būti vėl laisvais savo žemėje. Toliau, ir tai svarbiausia, - kad padėtų tiesioginiai kovojančiam kraštui tuo, kas jam dabar reikalingiausia, o trentinius paragintų isikvėpti naujos drąsos, vilties ir tikėjimo, jog dabartinis emigracinis tvaikas vieną dieną turės pasibaigti, gi mūsų Tėvynė tik per jos vaikų realią kovą išvys laisvės aušrą, o mes, trentiniai ir pabėgėliai, - tik per kovą nusipelnysime jon laimingą grįžimą.

KOVOJANČIOJE TEVYNĖJE

Red. past. Išleidus dėl vietos stokos praėjusį kartą, tęsime toliau mūsų Lietuvos bendradarbio reportažą apie bendrąją padėtį, įvykius ir nuotaikas okupuotoje Tėvynėje. Šis reportažas kai kurių tremtinių buvo daugiausiai kritikuojamas ir net niekinamas. Vienas kitas "gerai informuotas" ponas pavadino jį paprasta kompiliacija iš laikraščių arba net sufabrikuotu šlapus geležinės uždangos. Bet lietuvių išcivijos sluog-sniuose, kur biuletenis pasiekė, šis reportažas sukėlė gana gyvo susidomėjimo ir buvo panaudotas viename kitame plačiai skaitomame laikraštyje. Vien tai jau pilnai pateisina šio reportažo pasirodymą, kuris nėra skiriamas vien tremties didiesiems visko žinovams. O svarbiausias jo tikslas - sudaryti sąlygas plačiau pasiskaityti apie kenčiančios Tėvynės nuotaikas ir gyvenimą Lietuvos žurnalistui, galinčiam tą gyvenimą tiesiogiai stebėti ir pačiam aktyviai dalyvaujančiam pasipriešinimo akcijoje, tarp Laisvės Kovotojų gretų, - tarsi pirmajam mūsų okupuotos Tėvynės pagrindžio karo korespondentui.

Laimingasis, žemės gavęs valstietis...

Kaimo darbininkas, bežemis ir sklypininkas jau pirmos bolševikų okupacijos metu buvo vienas iš svarbiausių propagandinių arkliukų. Tai ji raudonoji armija atėjo išvaduoti iš vergijos, nuo skurdo, bado ir Smetonos persekiojimų. Tik Stalino saulei sušvitus, jo gyvenimas galės pasikeisti ir prasidės gerovė. Ta pati propaganda, nors nebe taip pabrėžiama, buvo ir kartais tebėra vartojama ir antrosios bolševikų okupacijos metu.

Tai kaip atrodo tasai "laimingasis" valstietis, kuriam tarybų valdžia davė žemės?

Pirmaisiais žemės gavimo metais, kol dar neradikėjo atlikti jokių duoklių ir prievolių, - gana neblogai. Tačiau kai tik duoklės užgulė vargšo naujakūrio pečius, kilo jame nusivylimas tarybų valdžia. Tada dinga tarybų valdžios gerumas. Jis pamatė, kad tarybų valdžia nuo savęs neturi kuo ir visai nenori remti naujakūrių. "Laimingasis", žemės gavęs valstietis greit gauna įsitikinti, kad tarybų valdžia jį "rėmė" tik buožių saskaiton. Bet kadangi buožės vis labiau sunaikinami ir kadangi tų buožių sudarytieji išteklių pasibaigė, tai vargšui laimingajam naujakūriui visa apčiuopiameji parama nutrūko.

Valdžia jam davė tik žemės gabalą /ne iš savo davė, bet nuo kito atėmusi/, arklių ir karvę, - ir tai visa buožių saskaiton. Viskas kita įpareigota jam pačiam pasirūpinti. Nei pastatų, nei inventorius, nei miško medžiagos, nei sėklos. Jei ką iš tų dalykų gavo, tai tik iš buožės. Bet jei buožė pats neturėjo ir kitaip išreformuoti nebuvo galimybių, tai naują ūkį įsikūrti reikėjo iš savo švorių pirštų. Naujakūris negauna nei vinių, nei pasagų, nei rūbų, nei avalinės, nei kūro. Vienu žodžiu, nieko iš valdžios jis negauna. Bet išreikalauti valstybinės prievolės tai bolševikai sugeba "tarybiškai". Į pastotą taip pat ir naujakūris jau varomas. Bet tada jau reikia ir arklys pakaustyti, ir pakinktai sutaisyti, ir vežimas paremontuoti, ratai patepti. Bet tarybinė valdžia į tai nekreipia nė mažiausio dėmesio.

Daug smarkiau suvaitoje naujakūris negu buožė, kai vargas ir lygios tarybinės pareigos užgulė jo pečius. Pradėjo ir jis siūsti prašymą tarybinei valdžiai ir savo vieninteliams geradariams, atiduodamas valstybei paskutinius kilogramus duoninių javų, matydamas namie alkanus ir apdriskusius vaikus. Įsitikrąjį, daug yra naujakūrių, nebeturinčių ko nė paprasčiausiai pavalgyti ir baigiančių nuplėšti paskutinį skarnalą. Gi perspektyvos ką nors gauti iš tarybų valdžios lygios nuliui.

Jeigu tokiu būdu tūkstančius naujakūrių buvo norėta perivesti ligi višiško nusivylimo ir to, kad kaip išsigelbėjimo jie džiaugsmingai prašytųsi "išlaisvinami" nuo tų "nuosavybių" ir greičiau suvaromi į kolchozus po bendrą atsakomybę, - tai toks tikslas gali būti nesunkiai pasiekiamas. Ir džiaugsmingai, ir laimingai, ir demokratiškai, pašal "liaudies valią".

Lietuvos miškų ūkiui, smarkiai nukentėjusiam jau vokiečių okupacijos metu, dabar grėsia visiškas sunaikinimas. Bolševikai kerta Lietuvos miškus negirdėtu tempu, veža į Donbasą ir kitur. O Lietuvos ūkininkas miško medžiagos nė stogui pasitaisyti negauna. Viso krašto mastu statistikų dar neįmanoma paduoti, bet oficialūs okupantų valdžios potvarkiai ir jų komentarami rodo miškų naikinimo politikos apimtį.

"Tiesa" 264 nr. /1946.XI.13 d./ rašė: "Pokerinio penkmečio planas įpareigoja mūsų respublikos miške ruošėjus dūpti šaliai šiemet visu ketvirtadaliu daugiau miško medžiagų, negu buvo parengta per praėjusią sezoną". Idomūs terminai: nesakoma, kad Donbasui ar Rusijai, bet - "šaliai". Ir dėmesys daugiau kreipiamas ne į tai, kad per penkmečio planą daugiau miško būtų priauginta, jis apsaugotas, bet kad tik būtų paruošta daugiau miško medžiagų.

Miškų naikinimo ir "medžiagų paruošimo" darbą žmonės verčiami dirbti be jokio atlyginimo, su savo įrankiais, vežimais, arkliniais, maistu ir t.t. Tas pats "Tiesa" straipsnis rašo: "Ypač pažymėtini dirbo Vilniaus apskrities valstiečiai. 3.000 žmonių aktyvas dirbo valstiešiose, apylinkėse, pačiuose biržėse. Pasėkėjo, visi Vilniaus apskrities valstiečiai įvykdė planinius uždavinius, apskritis išvožė virš plano apie 10.000 kubinių metrų medžiagų". Ką reiškia šie skaičiai, paimiti tik iš vienos apylinkės, viso krašto miškų ūkio mastu, aiškinti netenka.

Kas turi Lietuvos miškus naikinti ir sovietams medžiagos gaminti, ta pati "Tiesa" toliau sako: "Reikia pasiekti, kad pačiomis artimiausiomis dienomis kiekvienas valstietis gautų prievolės lapelį, aiškiai nurodantį, kada, kur ir kiek kirsti bei išgabenti miško medžiagos ir, kas svarbiausia, kad jis neatidėliodamas pradėtų vykdyti savo prievolės valstybei". Kiek buvo pajungta šiam neapmokamam darbui žmonių, galima lengvai suprasti iš pavartotų žodžių - "kiekvienas valstietis".

Šitoks bolševikų elgesys ir visas "miškų penkmečio planas" Lietuvos miškų ūkiui grėsia visišką sunaikinimą, turint galvoje, kad vokiečių okupacijos laikais mūsų miškai jau buvo beataidairiškai eksportuojami, o ir Nepriklausomybės laikais krašto miškingumas neaugo, tik patys esantieji miškai jau tvarkingai buvo želdinami. Stebint vietoje, kaip ūžia, gaudžia ir po okupantų kirviu verkia ir griūva Lietuvos miškai, turime neabejotiną išpūdį, jog visa tai daroma spartuliškais tempais ne vien mūsų šalies turtų grobimo ir pasiplobimo tikslu. Kadangi ypač sistematškai naikinami didesnieji miškai, kiekvienam aišku, kad tuo siekiama atimti iš laisvės kovotojo, persikiojamo ar besislapstančio lietuvių paskutinę prieglaudą vietą ir pasiekti taip, kad kiekvienoje vietoje stovėdamos ankavedistas por žiūrėną aplinkui nekliudomas galėtų matyti bent 10 kilometrų skiračiu ir įsitikinti, kad niekur nebėra "liaudies priešių". Bet tai jam nepavyks - nei taip greitai, nei taip lengvai.

Lygios moterų teisės.

Bolševikinės Lietuvos konstitucijos 94 str. sako: "Moteriai suteikiamos lygios teisės su vyrais". Visai teisingai - lygios teisės!

Ji turi tiek pat darbe nudirbti, kaip vyrai. Ji lygiai su vyrais imama į kalėjimą. Ji dažnai jau talpinama į tą pačią kamorą su vyrais. Jai lygiai taip pat per tardymus išmušami dantys, išsukinėjami sąnariai.

Jos galva taip pat šriubuojama į tuos pačius kankinimo įrankius. Tik kai išsigimę NKVD tardytojai su vyrais ročiau atatinkamai pasielgia, tai aroštuotoji lietuvių moteris dar vienos specialios privilegijos susilaukia: ji dažniau būna tardytojų ir kankintojų išprievartaujama / jei tik ne persona ir kiek gražesnė... / Lietuvių moteris lygiai taip pat, kaip vyrai, tremiama į Sibirą arba Kazakstaną. Tremiama su mažais kūdikiais, kuriems tuo atžvilgiu dabar irgi suteiktos lygios teisės su vyrais. Jai lygiai taip pat taikoma dėsnis: "Kas nedirba, tas nevalgo". Kai buvo panaikintos šeimos išlaikytinių kortelių apiprekinimas / manau suprasite šiuos naujus tarybinės lietuvių kalbos žodžius... /, tai motinos ir vaikai, kurie netarnauja, nobogaudavo nei tų 6 kilogramų duonos, kuriuos gaudavo ligi tol.

Bet lietuvių moteris, tautos naikinimo akivaizdoje, išigijo sau ir kitas lygias teises su vyrais. Tik šioje kitoje srityje, jau be stalininės konstitucijos malonės. Ji prisienė sau lygią teisę su vyrais dalyvauti pasipriešinimo kovoje su okupantais. Ją randame šalia vyro - BDFS

kovinėse grotose. Kartais ją mato net prie kulkosvaidžio. Daug dažniau kaip sanitarę, kovotojų žaizdų aprišėją, sužeisto partizano slaugytoją miško tankmėje ar tokesnėje daržinėje ant šiludų kupetos, grilostingąją soserį ne vien profesinė, bet ir tiesiogine tų žodžių prasme, žinių teikėją, ryšininę, išalkusio partizano maitintoją, jo suplyšusio drabužio lopytoją, žuvusių ir nebegalinių legaliai gyventi kovotojų šeimų globėją, paguodėją, visų BDPS socialinės šalpos skyrių darbininkę. Visur ją mato me, visur sutinkame, visur jaučiame tos mūsų istorinės ir legendarinės moters - Birutės, Gražinos, Pajautos dvasią ir sirdį. Visur - aktyvioje ir ypač pasyvioje rezistencijoje, sodžiuose ir miestuose.

Taip, ir šias teises, lygias su vyrais turi dabar lietuvė moteris.

/Red. past. Netrukus paskelbsime per BDPS/UD gautą vienos Kauno lietuviškos pergyvenimų aprašą iš arešto ir kalėjimo, kaip vieną iš daugelio pavyzdžių, praturtinančių mūsų Biuletenio bendradarbio-reportažininko mintis/.

/Bus daugiau/

Smulkioji lietuviškosios tikrovės kronika.

Red. pastaba. Lietuviškoji rezistencinė spauda Tėvynėje negali būti plačios apimtys, skilčių ir puslapių atėvilgiu. Nors ji deda nemažą žinių iš okupuoto krašto gyvenimo, bet negali sutalpinti visų. Tuo tarpu jos bendradarbių skaičius yra gana didelis. Ivaizdus BDPS pareigūnai, laisvės kovotojai - partizanai, pasyviosios rezistencijos dalyviai visur stebi krašto gyvenimą ir rūpestingai registruoja sovietinio okupanto, išgamy ar išdavikų darbus. Takių, pasakytume, BDPS "provincijos korespondentų" ir "keliaujančių reporterių" pranešimų Laisvės Kovotojų Rinktinių Štabuose susirenka gausios krūvos. Žinios ne naikintos, bet sortiruojamos, patikrinamos, sutraukiamos, nors į spaudą neopatenka. Rinktinių štabų rūposčiu pastaruoju metu gavome visą pluoštą tų smulkių lietuviškos tikrovės kronikinių, sutrauktų žinių ir vaizdėlių, nuo 1944 m. iki 1947 metų imtinai. Tam tikrą jų dalį, kiek aprėžta vieta leis, skelbsime mūsų Biuletenyje platesniu susipažinimui ir lietuviškajai tautos ir išcivijos spaudai pasinaudoti. Žinutės nesudaro jokių "sensacijų", "girdėtos", "žinomos" "pasopusios" /kaip čalis mūsų kritikų mėgsta pasakyti/. Bet jos daug ką pasako, o pirmiausia - vaizdžiai, nuoširdžiai ir per autentiškų stebėtojų akis parodo pilkąją, nykiąją, kasdieninę, bet itemptą ir rūšią mūsų okupuotos Tėvynės kainų, bažnytkainių, miestelių ir miestų tikrovės iškarpa. Idomu, kad provincijos korespondentai ne visuomet žiūri į tą baisų gyvenimą "patetiškai" /kaip sako tie patys mūsų kritikai.../, bet ne kartą ir iš linksmosios pusės, su šypsonu ir satyra. Mūsų turimos žinutės kiekviena pasirašytos korespondento slapvardžiu, bet be antraščių. Antraštes uždedame patys. Tai nežiniaga lietuvių tautos būklės istorijai bolševiknečiu.

Kaip enkavedistas ruošia sau išleistuves.

1947 metų kovo mėn. pabaigoje Veiveriuose stovėjęs MVD dalinys rengėsi išvažiuoti. To dalinio leitenantas sumanė užti ir atsiveikinti su gimnazijos sargo šeima. Iš tikrųjų jam kas kita rūpėjo. Iėjęs į sargo butą, jis pirmiausia užpuolė sargo žmoną, reikalaudamas degtinės, priešin-gu atveju - ją nušausiąs. Moteris, negalėdama gražiojo draugo leitenanto iš kambario išprašyti, pasišaukė pagelbėti savo vyrą. Šiam pasirodžius duryse, leitenantas bandė šauti į jį, bet, laimei, ginklas užspringo. Sargas energingai leitenantą išstumiavo laukan į koridorių, bet šis kartu su savim tempia ir sargą, kuriam, šiaip taip pavyksta pasprukti ir pasišaukti pagelbos. Bet pagelbos atskubėję narsūs "liaudies gynėjai" istrebiteliai pirma savęs stumia sargą. Leitenantas dar bando šauti į sargą, bet vėl ginklui užkliuvus, šoka per langą ir pabėgo. Taigi, narsūs raudonarniečiai tik tada, kai jiems nesipriešinama... Vėgėlė.

Jų dvasinis pasitenkinimas.

Iš sovietų importuota bolševikė Lebedeva Anna 1945 m. birželio mėn. 12 d. Veiveriuose visokiais būdais tyčiojosi iš atvežtųjų partizanų lavo-

ny, spardė juos kojomis, spaiudė į kruvinus veidus, šaukdama: "Ką tau davė lietuviškas ženklėlis?" Ir puolusi nuplėšė nuo vieno lavono rankovės lietuviškų spalvų vėlevėlę.

Pil. Vladas Jonkauskas, gyvenęs Veiveriuose, 1947 m. vasario 5 d. žuvusių partizanų lavonus tasė už plaukų, spardė ir šlykščiausiais "plačiosios tėvynės" žodžiais koliojo. Vėgėlė

Kaip miršta lietuvaits

1946 m. birželio 7 d. jungtinės NKVD jėgos, siautėdamos Kauno, Šakių ir Marijampolės apskrityse, Pagraižvio miško, Šilavoto valsč., užklupo būrelį kovotojų ir nelygios kautynės juos išžudė. Parvožė į Šilavotą paguldė viešai gatvėje ir, nuogai išrangę, visokiais būdais tyčiojosi. Ypač žiauriai ir gyvuliškai tyčiojosi iš kovotojų padalinio sanitarės Laimutės, kurią nuoga guldė ant kitų lavonų ir rėkavo, ją vadindami "banditiška blode"... Iš Šilavoto jau dvokiančius lavonus nuvežė į Fricus, kur, vėl sumetę gatvėn, niekino, o po to suvertė priemonių į sąslavų duobes. Jonas

Tautinė vėliava - plėkimo virvėi sukti

Marijampolės apskr. Gudelių valsč. NKVD-istai, vadovaujami leitenanto Germano, 1946 m. vasario 16 d. to pat valsčiaus Budnykų kaime nušovė vieną laisvės kovotoją ir parvožė į Gudelius. Tą dieną buvo Nepriklausomybės šventė, ir viena lietuvė notoli Gudelių slapta ant telefono stulpo iškėlė tautinę Lietuvos trispalvę vėliavą. Enkavedistai tą vėliavą pastebėjo, nuplėšė ir iš jos susukė virvę nušė lavoną pasigėrėdami. Leopardas.

Sekminga krata

1946 m. balandžio mėn. Kalvarijos enkavedistai, atvykę į Šušnykų kaimą, pas ūkininkus darė kratas. Jų tarpe buvo ir keli karininkai. Pas ūkininkus partizanų nerado, tik vienur rado perinčią žąsį. Vieton, kad surastų "banditus", jie po žąsini rado kiaušinius ir juos čia pat išgėrė. Enkavedistams išvykus, šeimininkė rado žąsį tupinčią tuščioje lizde. Jos... jau paperėti kiaušiniai buvo išgerti ir tik lukštai mėtėsi aplinkui.

L.K. Akuotas.

Karas pas Vladą Šumauską

Vilniaus mieste, Užupio gatvėje gyvenęs aukštų tarybinis pareigūnas Vladas Šumauskas /LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininko Pavaduotojas/ išlaiko dvi žmonas. Viena jų yra teisėtų jungtinių santuokinė žmona, o kita tokia, kurių aukšti tarybiniai pareigūnai turi pagal reikalą ir norą. 1946 m. rugpiūčio 15 d. abi žmonos susimušė už pirmenybę. Kaip tik tuo metu į jo butą atvažiuoja kiti Aukščiausios Tarybos prezidiumo nariai ir randa pas savo kolegą didžiausią "karą". Tarpe kitų irankių, žmonos vartojo indus, samčius, pagalvėles ir Stalino konstitucijos vadovėlius kietais odiniais apdaviais. L.K. Tautvydas.

Sunkus demobilizuoto majoro kelias

1947 m. liepos 15 d. pas vieną Kauno miesto gyventoją užėjo apipliesęs elgėta ir pasisakė esąs Raud. Armijos demobilizuotas majoras. Paklaustas, kodėl jis taip skurdžiai atrodas, atsakė: "Kariavau, kiek galėjau, valgiau, kiek pavogiau, medalių negaliu panašti, nes nuo bado kojos linksta, o už tuos medalius nieko negaunu; nes apie kokį nors atlydinį rado tik žaizdas, kraščiai. Laikas.

Dažnos šeimos likimas "pergalės metais"

1945 m. liepos 17 d. Aukšt. Panemunės valsčiuje, Šilėnų kaime pas pil. X atėję ginkluoti enkavedistai padarė kratą. Nieko įtartino neradę, jie norėjo išprievartauti šeimininko dukterį, bet tėvai šoko ginti. Sužvėrėję rusai tėvą įmetė į šulinį, o motiną ir dukterį išprievartavę nušovė.

L.K. Kardas.

Soviėtinė valgyto kultūra

1946 m. balandžio mėn. 19 d. pas pil. Antaną Jundilą, gyv. Prienų valsčiuje, Čiudiškių kaime, atėjęs iš Prienų kareivinių raudonarmietis paprašė valgyti. Šeimininkas davė valgyti tiek, kiek šis išstengė. Draugas

suvalgė pusę kg. šviežios mėsos, pusę kg. sviesto ir pusę sūrio, duonos neskaitant. Man stebint pripuolanai puotą ir pasakius, kad tiek daug iš karto valgyti nesveika, raudonarnietis atsakė, kad Tarybų Sąjungoje tokia jau kultūra: jei tik šiandien turi, tai pavalgyk dvien peron. Taip jis ir dabar padaręs, o gautą karišką daavinį pasidėsiąs kitam laikui. Jaunutis.

Žuvo trys kovotojai

1947 m. kovo mėn. 5 d. Garliavos valsčiaus, Jurginiškių kaime įvykusios kautynės žuvo trys Lietuvos Laisvės Kovotojai-partizanai: Kasperavičius Antanas, Stravinskas Povilas ir Maceina Klemensas. Žuvusiųjų lavonai buvo nuvežti į Garliavos milicijos kiemą ir ten išmesti gulėjo tris savaites. Juos apgraužė ir ištapsė šunės, esantieji milicijos priežiūroje. Paskui nelaimingųjų lavonų liekanas suvertė į griovį, kuriame išgulėjo neužkasti iki pavasario. Liepakojis.

Tremimų vaizdai Balbieriškio valsčiuje

Tai buvo 1945 m. rugpjūčio mėnesį, kai Prienų apskrities, Balbieriškio valsčiaus, Paprūdžių, Medinų, Medvišių ir kitų kaimyninių kaimų gyventojus nakties metu pažadino stiprus motorų dūzgimas. Rytmetį paaiškėjo, kad partizanų šeimos tremiamos į Sibirą. Tą siaubingą naktį į ištremiamų skaičių pateko ir kelotas mano kaimynų. Rytmetį apie 10 val. motorų dūzgimas vėl pasikartojo ir dažnai buvo girdėti šauksmai: "Sudie, tėvyne! Bro liai lietuviai, sudie!"... Rytmetį panorau arčiau prieiti, nes ir savo tėvelių nesitikėjau berasti namuose. Grįždamas, užėjau pas pažįstamą Antaną Mažeiką, Medvišių kaime. Tą naktį jis irgi buvo išgabentas į Sibirą. Ką panačiau atėjus ant jo kiemo, sunku ir aprašyti. Ant kiemo gulėjo avių viduriai ir odes, kambariuose pagalvių plunksnos ir sudraskytos knygos bei popieriai, langai išdaužyti, krosnis sugriauta, grindys išlupinės, aviliai išsvaldyti po sodą. Tą visą pamatęs, susidariau puikiausią vaizdą apie bolševikinį rojų. Grįžęs namo, tėvelių neradau - spėjo pabėgti. Išvežti buvo šie kaimynai: Mažeikai, Vyšniauskas, Matusevičius, Siaurusevičius ir Urbonas su šeimomis. Taip nieku nekalti lietuviai su mažais vaikeliais iš savo namų buvo išgauti ir ištremti į tolimą Sibirą.

B. Tetervinas.

Pelningi areštai

1945 m. kovo 26 d. išlavote ankavadius, areštuodami pil. Akelaitį Dominiką, gyvenusį Igliškėlių valsč., Pavasakės kaime, prėmė šį turta: kumelę, vežimą su pakinktais, 30 kg. mėsos, tris dviračius, visus gerosnius drabužius ir t.t. Vainoras.

Šaunios lažybos

Nežinomos pavardės raudonosios armijos puskarininkis Saša susilažino su vienu darbininku Marijampolėje, kad jis išgersiąs musiną musų /indas musėms gaudyti/. Rusas savo tvirtinimą ištęsdėjo ir po to... net nesusirgo. Daumantas.

"Gražu mūsų tarybiniuose Keturvalakiuose"...

Kadaise, dar Nepriklausomos Lietuvos laikais, Petras Cvirka buvo parašęs satyrinę apysakaitę, berod, iš savo gintojo Veliuonos valsčiaus gyvenimo. Jis ten kaip įmanydamas juokėsi iš savo valsčiaus gyventojų tamsumo, reakcionieriškumo, jų religinių "prietarų", o ypač iš Neprikl. Lietuvos miestelio valdininkų bei kitų buržuazinių ano mato pareigūnų. Jis vaizdavo, kaip jie ongia liūdį, ją niekina ir perskioja, grobia, kyšininkauja arba iš žmonių tamsumo pelnosi. Ta apysakaitė, rodos, buvo išspausdinta prieš keliolika metų "Trečiajame Fronte", kur Cvirka tada smarkiai bendradaravo, kaip mūsų "pažangiosios literatūros" pionierius. Pamėgdžiojant žinomą poeto Prano Vaičiūčio eilėraštį, jo apysakaitė buvo su ironija ar tik juokais pavaliata - "Gražu mūsų Lietuvoje".

Cvirka, tariant dabartiniais sovietiniais išsirciškinais, turėjo galvoje buržuazinę, kapitalistinę, nacionalistinę Lietuvą ir savo gintąjį valsčių ėmė apysakojo, kaip jos bicurumo ir blogumo pavyzdį. Deja, dar

tuo tarpu neteko būti jo gimtajame 11 liuonos valsčiuje ir savo akimis išitikinti, kaip gi dabar tas valsčius ir jo gyventojai, žmonių buitės ir jo valdovai atrodo, nebe buržuazinėje, bet jau tarybinėje Lietuvoje. Gal bus progos vėliau išitikinti, koks tas užėjo tarybinis rojus Nykos valsčiaus saulėlydžiuose ir kaip dabar be humoro ir be ironijos Stalino saulės aušros spinduliuose "džiaugiasi" Veliuonos gyventojai.

Bet man teko matyti ir keletą savaičių sustoti, prieš grįžtant į Vilnių, kitame tarybiniame valsčiuje - Keturvalakiuose. Norėjau juos pamatyti ir dabar noriu papasakoti, kaipgi gražų mūsų tarybiniuose Keturvalakiuose. Mesu joks poetas, tai pasakosiu paprasčiausiai. Buvau užsimojęs su humoru pakalbėti apie tarybinius laikus, kaip ir Cvirka kad mөгdavo apie buržuazinius laikus. Bet kai grįžau iš Keturvalakių, dingę man visos humoras. Tiesą sakant, jis dingę nuo pat pirmos dienos, vos ten nuvykus. Nebegalėjau prisiversti ne tik juoktis, bet ir juokauti. O ką mačiau, tai labai trumpai šitaip galėčiau aprašyti.

Pirmiausia reikėtų pabrėžti, kad jei kokiam nors demokratinės šalies žmogui norėtusi papasakoti, kaip rusų okupantų engiami Lietuvos gyventojai, tai niekas netikėtų, nes panašūs dalykai galėjo dėtis nebent per hunų ar totorių užpuolimus. Ar galima būtų tikėti, kad šiais laikais būtų toks kraštas, kur paprastais, ne karo laikais iš ramių gyventojų be niekur nieko, pavyzdžiui, atimamas visos turtas, gyvuliai, ūkio inventoriūs, asmeniniai drabužiai ir t.t.? Ar galima būtų tikėti, kad būtų, nors ir be mažiausio pagrindo, iskųstą žmogų galima tuo įsuiinti ir laikyti kalėjime nežmoniškiausiomis sąlygomis kelis metus, arba ištremti į Sibirą? O tarybiniame Keturvalakių valsčiuje tai kasdieninis reiškiny, pats normaliausias dalykas. Ir tai dar toli gražu ne viskas.

Kaip ir kodėl draskomi ir "nubuožinami" ūkiai?

Norėdami betvarkiškus kolchozus aprūpinti gyvuliais ir mašinomis, o svarbiausia patys nebaudžiamai pasiplėšyti iš gyventojų turto, bolševikiniai pareigūnai su dideliu džiaugsmu pradėjo vykdyti paraginimą "nubuožinti" Lietuvos buožes. Gal kas manytų, kad apiplėšimai daromi tik iš stambiųjų ūkių, bet tai netiesa. Apiplėšė ir smulkių ūkių gyventojus. Vidgirių kaime gyventoją Adolfą Kudlinską apiplėšė lygiai su kitais, nors jis turėjo tik 7 ha žemės, o kalnę surado tokią, jog neva jo dukterė nokytoja turėjusi ryšių su partizanais. Bet iš tikrųjų, svarbiausia nubuožinimo priežastis buvo ta, kad Kudliskas turėjo dvi siuvamas mašinas. Nubuožinimas palietė tik tuos, kur jautė kas turto, nors žemės turėtų ir nemaž. Budvėčių kaime dar pasiturinčiai gyveno Adolfas Baranauskas, valdantis 16 ha žemės. Baranauskas ir prievolę buvo atidavęs ir mokesčius užsinešęs, tad nebuvo priežasties jį apiplėšti, o vistiek nubuožino. Štai kaip padarė: nuvažiavo valsčiaus draugai vakare, neva patikrinti prievolių ir mokesčių kvitų. Patikrinę, neva ruošėsi išvykti kitur, kada tuo pat už kluono pradėjo šaudyti neva į iš kluono išbėgusį partizaną, kurio ten tikrai nebuvo, o tik jo buvimą patys suvaidino. Po tos suvaidintos komedijos iš Baranausko atėmė ir gyvulius ir ūkio mašinas, palikdami tik vieną blogiausią arkli ir karvę. Taip pat atėmė visas drapanas, vilnonio milelio 12 metrų, išdirbtų avikailių, kišeninį laikrodį ir daug visokio smulkaus turto. To dar negana. Patį šeimnininką apkaltino esą jis neva buvęs neužrašęs vienos karvės, už ką netrukus teismas ir nubaudė pusantrų metų kalėjimo ir du metų teisų atimimu.

Visame Keturvalakių valsčiuje nubuožino t.y. apiplėšė 86 gyventojus. Pagal vieną sąrašą per apiplėšinimą atimta 24 arkliai, 15 kumelių, 19 karvių, 22 priecuglio, 78 kiaulės, 190 žasų, 128 antys, 49 vištos, 18 kuliųjų mašinų, 25 arpai, 42 ekselinės mašinos, 14 drapakų, 17 baniožų ir daug visokių smulkesnių mašinų bei įrankių. Taip pat atimta įvairių grūdų apie 14 tonų. Kiek per tą laiką t.y. per nubuožinimo akciją suvalgė svetimų paukščių, kiek išlakė dogtinės, kiek apnušo žmonių, kiek prigąsdino moterų, sunku ir apsaakyti, nes žmonės net pasipasakoti bijo. Reikia ir tai priminti, kad prie nubuožinimo dalyvavo ir raudonosios kariuomenės grupelės, nes vieną komjaunuoliui, milicija ir valsčiaus aktyvas bėjė taip siautėti po kaimus.

Valstius turtėja nuo lietuvių

Dėl nežmoniškų prievolių ir savavališkų iš valdžios pusės paipilėsimų

daug gyventojų, negalėdami išpildyti prievolių ar apmokėti mokesčių, palieka savo namus ar esantį turtą ir slapstosi tolimesnėse apylinkėse. Štai tik neseniai trumpu laiku turėjo palikti ūkius ir išbėgti šie gyventojai, vien tik iš Geisteriškių kaimo: Antano Juselio šeima, Jono Klimavičiaus šeima, Kazio Moškevičiaus šeima, Juozo Brazio šeima ir t.t. Firmutinių trijų šeimų vyrai už prievolių "neatidavimą" nuteisti ir išvežti į Rusijos gilumą. Tai tik iš vieno kaimo - o kur visas valsčius, kur visa apskritis? Bėgu ir paskaičiuoti...

Tiesa, parcinu nekuriu ir iš kalėjimo, bet sutinę iš bado, be sveikatos. Štai nepersonaliai parėjo iš kalėjimo Keturvalakių gyventojas Kostas Kaibilis, išlaikytas be teismo du metus, sutinęs, be sveikatos, - buvo suimtas vien tik dėl nepagrįsto iškundimo. Jisai net buvo išvežtas į Komi kraštą, už Uralo kalnų, kur medžiai neauga, kur tik su olėmis ar šunimis važinėja.

Šurkškokia pas musyza ir tegali būti padėtis, be didesnių paaiškinimų supras kiekvienas, padaręs visų tebeatsimenamos praeities palyginimą su dabartimi: -

Lietuvos Nepriklausomybės laikais Keturvalakių valsčiuje buvo vienas ar du policininkai, valsčius viršaitis, sekretorius, raštininkas ir sargas. Tai buvo visa administracija... Debar Keturvalakių valsčiuje maždaug trims tūkstančiams gyventojų yra tiek visokių "tarybinių" tarnautojų: 4 milicininkai, 3 MVD /enkavedistai/, 4 MGB /ištikinčiai enkavedistai/, 12 istrobitelių, 30 kariuomenės igula, vienas Komiteto pirmininkas, buhalteris, vertėja prie milicijos, karinio štabo vertėjas, du laiškinkai ir nežinia tiksliai kiek nematomų "valsininkų" šnipų.

Iš paminėto karinių ir civilinių tarnautojų skaičiaus kiekvienam pasidaro aišku, jog Stalino diktatūra paremta tik ginklu ir prievarta, kad raudonieji tarnautojai daugiausia susideda iš grynų rusų bei kitų ateivių ir vieno kito lietuviško išgamos, pagaliau, kad toks valdininkų skaičius vienam valsčiui, kur pilnai užtekėjo kelių pareigūnų, rodo, kokia sunkia našta ant dirbančių Lietuvos žmonių pečių užgulė sovietinio okupanto administracija. Ar gali kopero tikėtis lietuviui iš atėjusių rusų antplūdžio, azi-jatų, mongolų ir kitų puslaukinių tautų isibrovėlių, kurie atsibastė į Lietuvą pasiplėsti turto, grūsti žmones į Sibirą ir žudyti ramius Lietuvos gyventojus, tikėjamiesi čia patys pasilikti /bent kol to turto nors šiek tiek bus/?

Valsčius "kultūrtregoriai"

Paminėjus plėšikus Lietuvos gyventojams, kuriems gresia bėdas, kalėjimai ir ištrenimai, reikėtų nors trumpai paminėti, kad Lietuvos gyventojai šviečiasi Stalino saule ir kas tie naujieji švietėjai. Paikite į rankas bet kurį tarybinį laikraštį, pirmiešius, žinoma, savo apskrities laikraštį. Būkite geri ir raskite nors mažiausią straipsnelį apie dorą, blaivybę, gerą elgesį ir pan. Labai gaila, to nerasite. Laikraštis bus pilnas tik apie prievoles, apie mokesčius ir tai, neva visi gyventojai su didžiausiu noru atiduoda prievoles, sumoka mokesčius, atstato kraštą. Toks melas, kad neverta nė vaizduotės laužyti.

Bot man čia si kartą rūpi Keturvalakių "švietėjai". Vienas iš didžiausių valsčiaus "kultūrtregorių" yra konsorgas Vitas Kalvaitis /seniau laikydavęs save "vokiečiu" ir kartais vadindavęsis Kalweit/. Draugas konsorgas Mockabūdžių kaimo pas lagdalėną Šumakerionę iš revolverio kambarėje mėgsta šaudyti į religinius pavaisklus. Tas pats Kalvaitis ir peruošų agentas Petras Radzijauskas šaudymui taikinius kai kada pasirenka paminklus ir antkapius Keturvalakių kapuose, ir jau daugelį jų taikliai sušaudė. Tas pats Kalvaitis iš automato peršovė Figui Jusaičiui iš Keturvalakių abi kojas, kuris dėl to koletą mėnesių turėjo gulėti ligoninėje ir like invalidas. O kiek tas konsorgas sumušė žmonių, kiek prisigrobė jų tautų! Keturvalakių valsčius partorgas Andriukaitis /partinis/ gyvena su kito vyro žmona, nuolat girtuokliauja ir piktingai valstiečius. Atėjęs į Keturvalakius, minimajai partorgas turėjo tik karišką suplyšusią miliną, o debar stėjo dideliu turtuolių. Žieminių puspaltį nešioja atimtą iš Jurgio Ilackničio, o kiti visi drabužiai iš Ad. Baranousko, iš Būdvičių kaimo. Ir kiti tarnautojai dvi pasigrobtais drabužiais. Ypač gausiai prisilupo visokio turto per buožinimą vien tik stribukas Jurgis Ališauskas. Jis į Mockabūdžius parsivo-

žė pilną vežimą prisigrobto turto. Reikalų vedėja Genė Kudirkaitė, milicijos snipė ir vertėja Birutė Karušauskaitė ir pionierių vadovė Marė Tačauskaitė savo ištvirtaviniais toli pralenkė miestų padugnes. Šie išvardinti asmenys bei jiems panašūs praveda apylinkėse susirinkimus, teikia žmonėms "patarnavimus" ir juos apšviečia Stalino sūslės spinduliais.

Viskas prievarta. Frievolos žmonės duoda "po šautuvų". Paskolą gyven-tojai pasirašo po šautuvu. Viskas ir viskas po šautuvu. Taigi, gražu mūsų tarybiniuose Keturvalakiuose, gražu mūsų sovietinėje Lietuvoje!

Kaimai aptilę, žmonės nuliūdę. Nežino kas jų laukia rytoj. Bet žmo-nės laukia. Dairosi lietuviai į Vakarus. Laukia teisingumo, laukia paguo-dos, laukia keršto ir bausmės Rytų žmogžudžiams, tėvynės pavergėjams.

DOKUMENTAI

Šiame Biuletenio numeryje tęsime toliau pavergtos Tėvynės kančias ir aukas vaizduojančius dokumentus. Dokumentai sudaryti Laisvės Kovotojų dali-nių tikslu parodyti pasauliui ir užsienio lietuviams nusikaltėliškų bolše-vikų darbus prieš lietuvių tautą.

Bolševikų NUŽUDYTUJŲ LIETUVIŲ SARASAS

Nr.	Pavardė ir vardas	Kaimas	Kas nužudė	Kada
-----	-------------------	--------	------------	------

I/ PRIENU apskr., PRIENU valsč.:

1.	Kleizda, Jurgis	Pakampiškių	Veiverių NKVD	1947.2.5.
2.	Kleizaitė, Anastazija	" "	" "	" " "
3.	Balkūnas, Jurgis	" "	Šilavoto	1945.4.23.
4.	Okanas, Petras	" "	" "	" " "
5.	Gudynas, Vytautas	Gustaitynės	Veiverių	1947.2.5.
6.	Klinas, Antanas	Išlaužo	Garliavos	1945.8.2.
7.	Mockapetris, Povilas	Frienlaukio	Prienu	1946.4.22.
8.	Slačius, Albinas	" "	" "	1945.5.14.
9.	Slačius, Matas	" "	" "	1946.4.22.
10.	Mockapetris, Simanas	" "	" "	1945.4.26.
11.	Karalius, Jurgis	" "	" "	" " "
12.	Mikušauskas, Jurgis	Sinuliškių	" "	1945.10.2.
13.	Mikušauskas, Antanas	" "	" "	1946.3.19.
14.	Gerulis, Vincas	" "	" "	1946.9.6.
15.	Petraitis, Adomas	" "	" "	1945.10.2.
16.	Kelmonas, Povilas	" "	" "	" " "
17.	Petraitis, Kazys	" "	" "	" " "
18.	Aukštakalnis, Kazys	" "	" "	1946.4.22.
19.	Kleiza, Juozas	Pačiūdiškių	" "	1946.5.9.
20.	Stravinskas, Povilas	Mačiūnų	Garliavos NKVD	1947.3.5.
21.	Morkūnas, Antanas	" "	Prienu	1945.5.13.
22.	Morkūnas, Jonas	" "	Šilavoto	1945.5.13.
23.	Morkūnas, Juozas	" "	" "	1946.1.12.
24.	Morkūnas, Vincas	" "	Prienu	1946.9.6.
25.	Dailidūnaitė, Albina	" "	" "	1945.5.13.
26.	Morkūnas, Kazys	" "	" "	1944.7.29.
27.	Franka, Motiejus	Čiudiškių	" "	1946.8.17.
28.	Maceina, Klemonsas	Giniūnų	Garliavos	1947.3.5.
29.	Pinkvartas, Jurgis	" "	Prienu	1946.8.17.
30.	Klinas, Antanas	Pakuprio	Garliavos	1945.6.9.
31.	Juočys, Kazys	" "	Prienu	1946.2.22.
32.	Juočys, Juozas	" "	Šaltupio	1944.12.2.
33.	Matulevičius, Petras	Išlaužo	Prienu	1945.8.2.

/Kliama/

Nr.	Pavardė ir vardas	Kaimas	Kas nušūdė	Kada
34.	Matulevičius, Kostas	Išlaužo	Prienu NKVD	1945.8.2.
35.	Gudauskas, Antanas	" "	Išlaužo "	1944.11.1.
36.	Karalius, Juozas	Šaltupio	Prienu "	1947.6.18.

TRIENU miestai:

37.	Šumauskas, Antanas	Dariaus-Girėno g.	Prienu NKVD	1946.5.28.
38.	Stakutis, Juozas	Vaitkaus g.	" "	1945.11.9.
39.	Šalčius, Pranas	Revuonos g.	Marijamp.	1945.

ŠILAVOTO valsčiai:

40.	Mieldažys, Andrius	Zarstos	Igliškėlių NKVD	1945.1.17.
41.	Mieldašienė, Ona	" "	" "	" "
42.	Mieldažys, Jonas	" "	" "	" "
43.	Radzevičius, Jurgis	Ingavangio	Marijamp.	1945.2.2.
44.	Garbaravičius, Klem.	Pužiškių	Šilavoto	1945.6.8.
45.	Radzevičius, Vincas	Ingavangio	Prienu	1945.5.15.
46.	Šiupienius, Vincas	Janaukos	Šilavoto	1946.7.13.
47.	Šiupienius, Antanas	" "	" "	1946.7.25.
48.	Pažėra, Bronius	?	" "	1945.9.1.
49.	Pauža, Stasys	Eliečinkos	" "	1945.5.13.
50.	Raguckas, Stasys	" "	" "	" "
51.	Širvinskas, Pranas	" "	" "	" "
52.	Stravinskas, Antanas	" "	" "	1946.3.10.
53.	Slavickas, Jonas	Rūdiškių	Garliavos	1945.7.25.
54.	Flipplys, Petras	Cikabūdės	Šilavoto	1945.2.5.
55.	Baliulis, Vincas	Janaukos	" "	1945.4.12.
56.	Lapinskas, Jurgis	Jiestrakio	Marijamp.	1946.
57.	Ramanauskas, Kazys	Žarstos	Veiverių	1944.8.
58.	Mieldažys, Albinas	Jiestrakio	Šilavoto	1945.4.25.
59.	Labutis, Klemensas	Mačiuliškių	" "	1945.5.4.
60.	Dogutis, Albinas	Pašlavančio	" "	1945.4.
61.	Matusevičius, Kostas	Mačiuliškių	" "	" "
62.	Paulauskas, Antanas	Skuigės	Marijamp.	1945.7.2.
63.	Juodsnukienė, Ona	" "	" "	" "
64.	Juodsnukis, Pranas	" "	" "	" "
65.	Juodsnukytė, Petronė	" "	" "	" "
66.	Fovileitis, Albinas	Klobiškių	" "	" "
67.	Bulota, Petras	Mielaišupio	Prienu	1945.9.22.
68.	Ališkauskas, Jonas	Žemaitkiemio	Marijamp.	1945.4.24.
69.	Pūkas, Kazys	" "	" "	" "
70.	Lietuvininkas, ?	Serbentinės	" "	" "
71.	Čerkevičius, Jonas	Sarginės	Šilavoto	1945.4.9.
72.	Kazlauskas, Andrius	Maldabūdžio	" "	" "
73.	Taplauskas, Kazys	Naujasodžio	" "	1945.4.25.
74.	Kvietinskis, Jonas	Sarginės	" "	" "
75.	Juodsnukis, Juozas	Skuigės	Marijamp.	1945.7.2.
76.	Škėrys, Vacius	Pužiškių	Šilavoto	1945.8.24.
77.	Kanclerius, Kostas	" "	" "	" "
78.	Kaminskas, Jonas	" "	" "	" "
79.	Kanclerius, Leonas	" "	" "	" "
80.	Kavaliauskas, ?	Senaūčio	" "	1945.7.4.
81.	Bondinskas, ?	Skersabalio	" "	1945.
82.	Gergolis, Matas	Stuomenų	" "	1945.4.12.
83.	Navikauskas, Klemensas	" "	" "	" "
84.	Navikauskas, Vincas	" "	" "	" "
85.	Kuklierius, Antanas	" "	" "	" "
86.	Grimalauskas, Vincas	" "	" "	" "
87.	Kazakevičius, Andrius	" "	" "	" "
88.	Kuritnys, Klemensas	" "	" "	" "
89.	Grimalauskas, Petras	" "	" "	" "
90.	Rinkus, Juozas	" "	" "	" "

Nr.	Pavardė ir vardas	Kaimas	Kas nušūvė	Kada
91.	Bundza, Vincas	Vilkabūdės	Šilavoto	1945.4.12.
92.	Alabūdra, ?	"	"	" " "
93.	Akelaitis, ?	"	"	" " "
94.	Butkus, Jonas	Užbalių	"	1945.7.
95.	Potkevičius, ?	Dūmiškių	"	1945.7.24.
96.	Kavaliauskas, Štešys	Sonaučio	"	1945.
97.	Urbanavičius, Vytautas	Dūmiškių	"	1945.2.17.
98.	Bubnys, Vincas	Skersabalio	"	1946.9.13.
99.	Stravinskis, Juozas	Mieldažiškių	"	1946.6.7.
100.	Gylis, Juozas	Elzbiēcinkos	"	" " "
101.	Širvaitis, Pranas	Takiauliškio	"	1946.5.4.
102.	Senavaitis, Pranas	"	"	" " "
103.	Senavaitis, Jonas	"	"	1946.6.12.
104.	Senavaitis, Kazys	"	"	1946.6.7.
105.	Senavaitytė, Marija	"	jungtinės	1945.4.13.
106.	Linauskas, Juozas	"	Šilavoto	1945.8.3.
107.	Bendoraitis, Juozas	Dogimų	"	1945.5.8.
108.	Bendoraitis, Antanas	"	"	" " "
109.	Linauskas, Antanas	Takiauliškio	"	1945.7.9.
110.	Linauskas, Povilas	"	"	" " "
111.	Šiugždinis, Juozas	Šiculių	"	1945.7.1.
112.	Pauža, Jurgis	"	"	" " "
113.	Juodsnukis, Andrius	Tagirėlių	"	" " "
114.	Juodsnukis, Petras	"	"	1945.8.
115.	Siaurusevičius, Pranas	"	"	1945.2.
116.	Uleckas, Juozas	Dogimų	"	1945.1.6.
117.	Tetrauskas, Tijus	Užbalių	"	1945.11.19.
118.	Nečinomas asmuo	Sarginės	Marijamp.	1945.5.24.
119.	"	"	"	1945.2.19.

BALBIERIŠKIO Valsė.:

120.	Mickus, Jurgis	Tartupio	Trienų	1945.12.27.
121.	Juravičiūtė, Izabelė	Išmanų	Balbiarišk.	1945.8.5.
122.	Jakinevičius, Petras	Vazgaikiemio	"	1945.8.5.
123.	Joniūnas, Kazys	Vartų	"	1945.12.8.
124.	Venclovas, Antas	"	Trienų	1945.7.20.
125.	Milušauskas, Klemenas	"	"	1946.10.5.
126.	Jurkevičius, Vytautas	Naravų	"	1946.8.23.
127.	Daunoras, Jurgis	Žiegždrių	Balbiarišk.	1945.
128.	Juodsnukis, ?	Daunorų	"	1945.
129.	Abasevičius, Juozas	"	"	1945.
130.	Laukaitis, Vytautas	Uosos	Trienų	1946.10.5.
131.	Urbanavičius, ?	Daunorų	Balbiarišk.	1945.
132.	Jankauskas, Antanas	Naravų	"	1945.

II/ MARIJAMPOLIS Apskr. SASNAVOS Valsė.:

133.	Kvasauskas, Juozas	Taraisupio	Marijamp.	1945.
134.	Kvasauskas, Jonas	"	"	1945.
135.	Dabašinskas, Juozas	Topetiškių	Sasnavos	1945.
136.	Dūdonis, Antanas	"	"	1945.
137.	Jekevičius, Antanas	"	"	1945.
138.	Uleckas, Vincas	Uosupėlio	"	1945.
139.	Augustinavičius, Vikt.	"	"	1945.
140.	Augustinavičius, Kazys	Aukštosios	"	1945.
141.	Žemaitis, Albinas	Radgolumbiškių	"	1945.
142.	Mickaitis, Petras	Kantališkių	"	1945.
143.	Valiukevičius, Petras	Surgučių	"	1945.
144.	Spūdys, Alcesas	Tagirėlių	"	1946.
145.	Ašmona, Petras	Mačiuliškių	"	1946.
146.	Matulevičius, Antanas	Tagirėlių	"	1946.
147.	Kalinauskas, Vincas	Aukštosios	"	1946.

/kollekt./

Nr. Pavardė ir vardas

Kaimas

Kas nužudė

Kada

IGLIŠKELIU Valsč.:

148.	Ramanskis, Bronius	Dambavos	Igliškėlių	NKVD	1945.
149.	Ramanskis, Antanas	" "	"	"	1946.
150.	Kedys, Juozas	Raišupio	"	"	1945.
151.	Akelaitis, Petras	Maražiškių	"	"	1945.4.12.
152.	Akelaitis, Jonas	" "	"	"	" " "
153.	Lapinskas, Petras	Pavasakės	"	"	1945.7.10.
154.	Marcinkevičius, Leon.	" "	"	"	1945.4.12.
155.	Alaburda, Antanas	Dambavos	"	"	" " "
156.	Kamičaitis, Juozas	" "	"	"	" " "
157.	Radzevičius, Klemens.	" "	"	"	1946.3.
158.	Urbonas, Kazys	" "	"	"	1945.4.
159.	Brundza, Vincas	" "	"	"	1945.4.12.
160.	Gabrevičius, Antanas	" "	"	"	1945.5.
161.	Gudynas, Leonas	Živovodės	"	"	1945.4.12.
162.	Lapinskas, ?	Iontupių	"	"	" " "
163.	Kazakevičius, Albinas	" "	"	"	1945.4.27.
164.	Vaisulevičius, Kazys	" "	Šilavoto	"	" " "
165.	Kasparavičius, Vladas	" "	"	"	" " "
166.	Ambrasiejus, Kazys	Pamargių	Išgėliškių	"	1944.8.
167.	Muraška, Vincas	Kopūstinės	"	"	" " "
168.	Akelaitis, Jonas	Igliaukos	"	"	1945.4.12.
169.	Struipys, Petras	" "	"	"	" " "
170.	Gruzdis, Antanas	Žirniškių	"	"	" " "
171.	Matulevičius, Vytas	Būdiškių	"	"	1945.5.
172.	Kulvinskas, Bronius	Gūdiškių	"	"	1945.6.
173.	Laūkaitis, Vincas	Padvariškių	"	"	1945.5.
174.	Valenta, Klemensas	" "	"	"	1945.

VEIVERIŲ Valsč.:

175.	Krušinskas, Pranas	Mozūriškių	Šilavoto	NKVD	1946.6.24.
176.	Krušinskas, Vytautas	" "	"Lietuv." diviz. k.	"	1946.6.7.
177.	Lukša, Jurgis	Juodbūdžio	Veiverių	NKVD	1947.6.13.
178.	Pūkas, Antanas	Skriaudžių	"	"	1945.5.
179.	Sabas, Antanas	Krašteliškės	"	"	1945.
180.	Pūkas, Jonas	Skriaudžių	Šilavoto	"	1946.2.10.
181.	Fliplys, Petras	Krašteliškių	Veiverių	"	1945.4.
182.	Krunglevičius, Jonas	" "	"	"	" " "
183.	Alabūdra, Juozas	Grigaliūnų	"	"	" " "
184.	Jurešius, Kazys	Gudelių	"	"	1946.
185.	Veiverys, Alfonsas	Paviemonio	"	"	1945.
186.	Černeckis, Motiejus	Juodbūdžio	"	"	1946.11.6.

III/ KAUNO Apskr. GARLIAVOS Valsč.:

187.	Bacėnas, Pranas	Jurginiškių	jungtinės jėg.	"	1945.5.7.
188.	Slavickas, Albinas	Ilgakiemio	Veiverių	"	1946.10.12.
189.	Slavickas, Juozas	" "	Šilavoto	"	1946.5.8.
190.	Vyšniauskas, Jonas	" "	jungtinės jėg.	"	1946.5.7.
191.	Poderys, Juozas	" "	Garliavos	"	1946.5.8.
192.	Poderienė, Anelė	" "	"	"	" " "
193.	Poderytė, Elzė	" "	"	"	" " "
194.	Poderytė, Kestė	" "	"	"	" " "
195.	Jakučionis, Dominikas	Pajiesio	"	"	1947.7.8.
196.	Juozaitytė, Marcelė	Grabavos	"	"	1945.7.8.
197.	Liuliza, Juozas	A. Panemunė	Veiverių	"	1946.10.12.

/Antsp. LLK Golcžinio Vilko Rinktinės Vadas/

/pas./ Daumantas

L.L.K. "TAURO" Apygardos Golcžinio Vilko
Rinktinės Vadas.

/pas./ Mažytis

Už žvalgybos Skyriaus Viršininką.

Sibiro tremtinių laiškas

Laikui bėgant, mūsų gyvosios bolševizmo aukos, Sibiro tremtiniai, gauna progą su savo likusiais Tėvynėje artimaisiais pasikeisti laiškais. Didelis pluoštas tokių laiškų, kaip autentiškos vertės istoriniai dokumentai, apnuogintai vaizduoja neišpasakytai liūdną šių mūsų brolių ir sesių dalį ir pirštu prikišamai rodą Vakarų pasauliui jų vakar dienos sąjungininko nematytą-negirdėtą barbarizmą, buvo mūsų kovojančių lietuvių pasiųsti iš anapus geležinės uždangos mūsų Biuletonio redakcijai. Su šiuo numeriu pradedame juos skelbti skaitytojams. Redaktorai ir bendradarbiai, kaip savosios, taip ir Vakarų demokratinės spaudos, gali tuo papildyti savo žinojimą ir paštrinti dar vieną ginklą kovoje ne tik su lietuvių tautos, bet ir visos krikščioniškosios ir laisvosios žmonijos žmogėdromis - Sovietų Rusijos komunizmu.

"Norėčiau išlašinti kraują į rašalą"...

Kaž kur Sverdlovsko srityj, viename sovchozo jau dvejus metus kamuojausi, kaip ir tūkstančiai kitų mūsų tremtinių, viena iš daugelio lietuviška šeima, vyras, žmona ir du vaikai. Žmona dar Lietuvoje turi seną motiną ir sergantį brolių, kuriam ji rašo apie savo baisų gyvenimą. Laišką pradeda B.Brazdžionio eilėraščiu:

... Visam pasaulij aidį skaudūs mūsų žingsniai -
visų šalių, visų dienų, visuos keliuos,
artyn, artyn vis prie mirties atverto slenkščio
ir niekad niekad atgalios...

Citavimas poetų iš atminties, o taip pat graži rašysena rodo, kad laiškų autorė, lygiai kaip ir visa jos šeima, priklauso mūsų inteligentijai. Iš kiekvienos laiško eilutės matyti, kaip laiško rašytojos nuovargis didėja, nervingumas auga. Ir tai suprantama, kai imi skaityti:

"Mano gorasis ir nepamirštamas broli!"

Šiandien ne taip ryškiai jaučiu ištrėminą, kaip kitomis dienomis. Šiandien gavau Tavo ir Mamytės laiškus. Šiandien vėl mokėjau juoktis ir būti žmogumi...

Tau senokai rašiau ir turėčiau už tai atsiprašyti. Rintos priežasties kaip ir nebuvo, tad ir pasitaisinti nemokėčiau. Esnė, galbūt tame, kad Urale buvo pavasaris pasirodęs. Firmosios dvi gegužės dienos buvo nuostabiai gražios. Medžių pumpurai per vieną dieną virto lapais... Mus visus pritrenkė toks pavasario staigus pasirodymas. Ilgai žiūrėjau aš į išsprogusius medžius. Klausiausi, kaip kalnuose aidį ganomų ožkų skambučiai. Žiūrėjau į saulę, jaučiau vėją, švelnų pavasario vėją iš vakarų ir nejučiomis darėsi liūdna... Buvo dienų, kada atrodė, jog nepakelsime tokios dvasios nuotaikos...

Vis dėlto, antras pavasaris užklupo mus ištrūnimo. Visi kaip vienas pajutome, kaip nepaprastai pasiilgome savo mažutės tėvynės, dieną ir naktį girdėjome mus šaukiantį Nemuną, matėme baltas alyvas, o kalnuose šypsojosi mėlynakės žibutės... Taip, mano gorasis broli, mes galvojome apie pavasarį tėvynėje. Jis nuostabiai turėtų būti gražus. Ar grįšime mes kada?...

Šiandien vėl šiek tiek atsipeikėjau. Urale vėl žiema. Nuo gegužės 6 d. iki šiol pas mus siaučia sniego pūgos, vėl šaltis ir darganos plaka tremtinių veidus. Tačiau tai geriau negu saulė. Tada, bekovodami su gamta, pamirštame viską, viską...

Man buvo skaudu skaityti žodžius, kuriais išmėtinėjai už nerašymą. Sakai, kad mes užpykę. Kaip Tu galėjai taip pagalvoti? Dažnai galvoju, kad Tėvynėje be Tavęs ir Mamytės man nieko neliko, - Tu vienas likai iš mano brolių ir sesutės tarpo. Tik vieną kartą pamatyti, vieną kartą broliškai apkabinti širdis taip trokšta. Norėčiau išlašinti kraują į rašalą, kad Tu tik patikėtum mano žodžiams. Žinau Tavo sveikatą, Jonuk, ir man graudu, kad užuot gydesis, rūpiniesi mumis. Tavo pagelba yra tūkstanti kartų didesnė, negu kad privalėtumei padėti...

Visus Tavo siųstus siuntinius esame gavę. Jų savininkams Feliksas parašė ir padėkojo. Taltukas Kęstučiui tik tik tiko. Vis dėlto, juodu pasaugo per du metus su viršum. Jie buvo labai sumenkę, tačiau kai gavome siuntinius, vėl atkuto. Šiaip esame beveik sveiki. Liūdniausia sveikatos padėtis tai, turbūt, mano. Neseniai siuntė rentgeną. Došinytis plautis eina volniop. Užėina daug dienų, kada noturiu vilties dar kartą

pamatyti auksinę spulolydžio šali. Liūdna... Gaila Ramutės ir Kęstučio. Kęstutis nepaprastai prisirišęs prie manęs. Šįsias kartą per dieną, glaudžiasi, bučiuoja ir vis kartuoja: "Mano mamytel".... Jis darosi nepaprastai panašus į a.a. Vytuką. Kiekvieną kartą, kai jis prisiglaudžia prie manęs, per mane nubėga šurpas. Nežinau, kodėl, bet man taip atrodo, jog vieną iš mūsų paims likimas... Ką? Sunku pasakyti...

Geriausiai, atrodo, laikosi Ramutė. Kaipise p.p. Katulioniai sakydavo, kad ji turėtų patikti ruskiam. Vis dėlto, jų tiesa. Rusams ji tiesiog nuostabiai graži ir ją vadina kukla - lóle. Bendrai rusams patinka viskas, kas grubu. Man geriau patinka Kęstutis, nes jis taip panašus į mūsų vaikus, kai buvome maži. Tik jo vienoje akutėje, kurią žieną operavo, taip ir liko žynė.

Feliksas nėra sveikas, tačiau, nežiūrint to, nepaprastai daug dirba, labai dažnai po 18-20 valandų per parą. Pasidarė panašus į "smūką".

Dabar pačios juodžiausios dienos ištrėmimo. Iki naujo derliaus ne visi išliks. Rinkoje nieko nėra, išskyrus pieną. Terkame visokias sėlėnas ir mokame pasakiškas kainas. Bulvių sunku gauti. Vakar pirkau keturias bulves ir sumokėjau 16 rublių. Keturios bulvės penkiems žmonėms... Manau suprantanti sotumą. Kaip būtų gera, kad gautume dažniau tokių miltų iš savųjų. Mes nolaukiame kvietinių. Kiauliamičiai ir tai per gerai.

Kai sniegas nutirpo, žmonės miniomis išėjo į sovchozo laukus ir kasė pornykščias užsilikusias bulves. Šiandien mačiau vieną trijų metų mergaitę kuri rinko nuo savęs parazitų ir dėjo į burną. Tai yra baisu. baisu. Kurio lengviau mirti nuo bado, laukia per dienas priėjo tėvynėn; kurie sunkiau - šaukiasi išvauduotojos mirties...

Tau už rūpestį dėkojame, dėkojame... Mamytė rašė, kad gavusi iš Tavo laišką. Nepaprastai džiaugėsi tuo. Rašyk jai dažniau. Dėkoju iš širdies, kad vėl pasiuntei siuntinį. Kai gausiu, parašysiu. Parašyk daugiau apie savo sveikatą. Linkiu daug laimės Tau Tėvynėje. Linkėjimai Tavo namiškiams.

Bučiuoja Tavęs pasiilgusi Elena.

"Dantis sukandus tylėti, - bet nesilenkti tiems šunims"...

Šitos vargo ir skausmo virtinės dar ne visos. Diena iš dienos jos auga, baisėja. Nuolatiniis alkis, vergo darbas, įvairiausios ligos, siundomos bolševikiško duobkasio, lenkia vieną po kito trečtinį prie žemės ir guldo juos į šaltą Sibiro kapą. Brolie, tėvo maisto siuntinėlis, namiškio malonus laiškas jėgas kiek atstato, pratęsia mirties sprendimo artėjimą. Kitame laiške toji pati autorė rašo savo nielajam broliui Lietuvoje:

"Šiandien man, nežiūrint visų bėdų, tikro šventė. Mat, gavau net du taip ilgai lauktus laiškus. Vieną Tavo, kitą Mamytės. Tikrai, ar begali būti didesnio džiaugsmo už šį. Juk tik judu likote man mano mažojoje Tėvynėje, kurios dienų dienas taip ilgisi mano širdis. Rodos, galėčiau pakelti kažkokį vargą, kad tik likimas leistų dar kartą judu pamatyti.

Feliksas vis dar serga. Tria to dar prisidėjo ir Ramutė. Tiesiog nežinau, kaip aš dar laikausi, nes savęs visų mažiausiai žiūriu - man ir kasnis monkesnis tenka ir apavas, drabužiai menki. Feliksą atleido dėl ligos iš darbo. Neturime nei pinigų, nei maisto. Vakar skolinau 50 rublių. Nusipirkau už juos 2,5 kg. bulvių. Tai visas mūsų išteklis. Ramutė karščiuoja ir prašo gerti. Trečia diena kaip ji gyvena tik vandeniu, nes burnelė nuo karščio žaizdota. Kad būtų lašas pieno, bet tam neturime nė kapokos. Tu tikrai negali išvaizduoti, kokios dabar dienos pas mus. Iš kur ir už ką tas visas vargas?...

Duonos dabar gauname tik 600 gr. keturiems. Tu gali išvaizduoti, kokia tai yra rusiška duona. Ne tik miltų, kiek supuvusių, sušalusių bulvių ir sėlėnų mišinys. Bet ji tokia nepaprastai gardi, ir taip jos maža. Tik beveik visi gavo skilvio ligą. Būtų gera, kad Tu paubagautum tik duonos ir sudžiovinęs bent porą siuntinių prisiųstumai tik jos. Miltų siųsk tik pačių paprasčiausių, ruginių, miežinių ar avižinių. Jeigu pasitaikytų, kad kas duotų kvietinių, tai pabandyk išmaišyti į blogesnius. Mums svarbu ne kokybė, bet kiekvė. Žinau Tavo sveikatą, ir nemanyk, kad man lengva tai rašyti ir krauti Tau tiek vargo. Tačiau skęstantis ir skustuvo griebiasi. Tad gelbėk mus, gerasis, vienintėlis brolis. I ką aš kreipsiuosi, jeigu ne į Tavo. Feliksas daug kam rašė ir sprafkes /leidimą siuntiniui siųsti/ pasiuntė, tačiau jie tyli, tarsi mirę.

Dėl prašymų /t.y. malonės. Red./ štai ką parašysiu. Charakteristikos /atsseit užtariančių pažymėjimų. Red./ iš niekur nebusime ir nereikia. Iš viso, lietuviška savigarda neleidžia listi kažkokiems MVD ministrams uodegon. Kasdien vis daugiau ir daugiau matosi ištintusių, išbadėjusių žmonių, kasdien dažnėja baltų grabų eisenos, ir dėl to norisi dantis sukandus tylėti, nesilenkti tiems šunims, o laukti savo likimo. Mūsų tarpe nėra nė vieno žmogžudžio, nė vieno vagies ar išdaviko. Tad velniam tie malonės prašymai. Jeigu grįšime, tai grįšime be jų malonės, jei ne, - žūsime, kaip žūsta tūkstančiai. /Mūsų pabraukta. Red./

Tavęs pasiilgusi Elena.

Novoja Lialia
Sverdlovsk. obl.
1947.VI.6.

Jeigu tuo tarpu ne kitkuo, tai nors lietuvių vidujiniu išgyvenimu galime reaguoti į herojiškas mūsų tremtinių kančias ir dėl jų nepalaužiamos dvasios. Skęstantis ir už skustuvo griebiasi, - rašo kilni tautietė, bet MVD ministrui malonės prašymą rašyti, kaip tai yra numatyta didesniems praskaltėliams, vagims, galvažudžiams, lietuvių tremtinės tautinės savigarda neleidžia, nežiūrint viso bado, ligų, gal jau artimos vyro mirties ir išblykusių dviejų vaikų.

Sunkią našą neša mūsų pabėgėliai Vokietijoje ir kitose Vakarų šalyse. Bet mūsų brolių tremtinių laišakai iš Sibiro skatina visa tai perkainoti, palyginti, susimąstyti.

INFORMACINIO DARBO DARE

Užėmus bolševikams Lietuvą ir ją hermetiškai išskyrus nuo laisvojo pasaulio, po į ją išsiblaškę mūsų pabėgėliai ir išciviai neteko visų civilizuotajame pasaulyje naudojamų susižinojimo priemonių su savo pasilikusiais tautiečiais ir pačia Tėvyne. Tirmosios okupacijos patirties metai leido kiekvienam lietuviui už Lietuvos sienų susidaryti bendrą siaubingą vaizdą apie Lietuvos likimą, o neišpasakytą žinių iš savo krašto dabarties troškulį reikėjo patenkinti pripuolamais pažįstamų ir giminių laiškais, stengiantis iš kuklių ir bolševikiško cenzorizmus patikrintų eilučių bei tarp-eilučių surasti ir išsiaiškinti tai, dėl ko nekantraujama ir ką norima patirti.

Vokietijoje atsirado tremtinių tautiniai ir politiniai organai, informacijos tarnybos, tačiau ir jos nedaug galėjo papasakoti pasaulio lietuviui, kas dabar dedasi mūsų pavergtų tėvynė. Vieno kito tremtinio gautas iš krašto santūrus laiškas ar etapas, - paprastai iš Lenkijos - Vakarų zonoje atsiradęs naujas pabėgėlis buvo vis dar per menkas ir abejotino autentiškumo žinių šaltinis tikrajai padėčiai nušviesti.

Kai 1945 metų pabaigoje pasisekė šiuo specialiu tikslu išilaužti per ploninę uždangą į Lietuvą mūsų tautinės rezistencijos atstovams, pasaulio lietuviai kitų metų pradžioje gavo pirmas autentiškas žinias apie pavergtos lietuvių tautos gyvenimą ir kovą ir galėjo iškoreguoti tą vaizdą, kurį savo mintyse buvo susidarę pagal netiksliai paskleistas informacijas. Tokios "oficiališkos" žinios, kad lietuviai baigiami deportuoti, kad Lietuvoje apie pusantro milijono rusų vaikų, reikėjo atšaukti. Tada pirmą kartą buvo užsienio lietuviams pranešta jiems pasididžiavimą teikianti žinia: lietuvių tauta nėra fiziškai ir morališkai sužlugdyta, kaip buvo manyta, lietuviai pavergtų Tėvynėje veda didvyrišką pasipriešinimo kovą.

Kiek vėliau, kad lietuvių atskiru junginiu ginkluotas pasipriešinimas buvo sujungtas pagal tautinį-politinį planą, įsteigiant Vyriausiąją Lietuvos Atsparumo Komitetą, jo informacijos centras pasiėmė sau uždavinį, teikti patikrintą informaciją užsienio lietuviams ir užsienio spaudai, kad tie, kurie domisi bolševikų okupuotos tautos likimu, žinotų, kaip toji išsisaugojimo iš sunaikinimo kova iš tikrųjų vyksta. Lygiu laiku tarp pasaulio lietuvių buvo skleidžiamos, sąmoningai ar nesąmoningai, klaidingos, tautiniam pasipriešinimo sąjūdžiui žalingos informacijos, prisidengiant fiktyviomis partizanų radio žiniomis. VLAko Informacijos Biuro pastangomis bu-

vo galiausiai šių antilietuviškų žinių skleidimas per atitinkamus kanalus eliminuotas.

Bendrojo Demokratinio Pasipriešinimo Sąjūdžio Užsienio Delegatūra, norėusi minėtą rezistencinės užsienio informacijos tarnybą, pajėgdama pralaužti kanalus plieninėje uždangoje, dar plačiau išvystė šią veiklą. Tereitų metų bėgyje jos dėka buvo išspausdinta palankia ir pagidaujama Lietuvos rezistencijai prasme straipsnių Amerikos dienraščiuose Chicago Tribune, Herald American, populiariajame savaitraštyje Time, anglų dienraštyje Daily Mail, savaitraštyje Economist, šveicarų dienraščiuose Tribune de Geneve, Basler Nachrichten, švedų dienraščiuose Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet ir daug kitur, iš kur jie buvo vėl perspausdinti kitų pasaulinių ir lietuvių laikraščių arba suteikta žinių parašyti atskiriems apie Lietuvos laisvės kovą straipsniams, pav. New York Times vedaniesiems.

Šis Lietuvos kovos ir Lietuvos laisvės įsiviešėjimo darbas pasaulinėje opinijoje tęsiamas su tokiu pat atsidavimu ir toliau. Tą patį vien šių metų gegužės mėnesio spaudoje, randame apie Lietuvos dabartį žinomame Amerikos žurnale Plain Talk išspausdintą platų straipsnį "Sovietizing Lithuania". Laikraštis straipsnio gale rėmuose skelbia BDFS Prezidiumo atsisaukimą į Lietuvos laisvės kovotojus "Kodėl mes kovojame" ir jį vadina vienu iš kilniausių žmonijos laisvės kovos dokumentų /noble documents/. Žurnalas Svensk Tidskrift, gegužės mėn. išspausdino BDFS prokuroro kaltinamuoju aktu remiamasis straipsnį apie religijos persekiojimą Lietuvoje. Žurnalas Baltic Review paskyrė savo paskutiniame numeryje devynius puslapius mūsų medžiagai apie sovietinius rinkimus Lietuvoje. Tos pačios leidyklos biuletenis Facts from behind the Iron Curtain taip pat paskleidė po platųjį pasaulį užsienio laikraščiams visą eilę mūsų žinių. Iš šių paskelbtų straipsnių kaip lietuvių, taip ir pasaulinė opinija, besidominti bolševizmo slautėjimu Baltijos bei pusiau okupuotose valstybėse, susidūrė tikrus padėties pamatus, kuriais remiantis galima bandyti nustatyti tolimesnius metmenis organizuojant pasipriešinimą propagandinėje srityje prieš bolševikinę pa-baisą.

Tradėję šiais metais leisti šį biuletinį, turėjome prieš akis tą būtiną kovojančio krašto informaciją, kurios pasigenda mūsų pačių laikraščiai ir mūsų visuomenės ir politikos veikėjai. Biloj lietuvių laikraščių, kaip Mintyje, Tėvynėje, Mūsų Lietuvoje, Amerikos Lietuvoje, Šviesoj ir kitur pasirodė patikimų ir patikrintų apie padėti krašto pranešimų, paimtų iš mūsų biuletenio. Gavome nemažą padėkos laiškę iš mūsų visuomenės ir kultūros darbuotojų už jų žinių pagilimą ir papildymą apie Lietuvą. Bet lygiu laiku pastebėjome iš kitos pusės tam tikrą sentūrumą dėl biuletenio medžiagos naudojimo tautinei propagandai. Vienas laikraščio redaktorius rašo: "Mes /redaktoriai/ norėtume tvirtis į prisiųstą biuletinį su tokiu pat godumu, kaip alkanas šuo tveria numestą mėsos kąsnį. Bet mus, kaip ir tą šunį, nubaido, pona savininkas, laikraščio leidėjas, partijos komite-tas". Beje, kad spraudos dresiruotojai nueitų ligi to, kad išakytų Eltai pranešti, jog šis leidinys yra kenksmingas lietuviškai vienybei, žalingas lietuvių tautiškam organizmui, nedaug kas drįso pagalvoti.

Mums tenka su dideliu apgailėstavimu paminėti faktą, aiškiai rodantį, rezistencinės informacijos trūkumą net pačiose centriniuose vietose. Sakysime daug lietuviškoj propagandoj nuveikęs LAIC biuletenis viename iš savo paskutinių numerių paskelbė apskiai medžiagos apie padėti Lietuvoje, kuri daugeliu požiūriu tačiau yra labai toli nuo tikrovės ir abejotinos ver-tės lietuvių tautos reikalui. "Amerika" savo balandžio 16 dienos numery, remiantis "Lithuanian Bulletin" patiekta medžiaga rašo:

"...1947 m. gegužės 16 d. Eišiškės srities partizanai puolė NKVD. Kautynėse žuvo 2.000 NKVDistų ir 200 partizanų. 1946 m. lapkričio mėnesį buvo didelės kautynės šimonių giriose prie Naručio ežero. NKVD ten vykdė "miško valynus" ir susidūrė su koval gerai pasiruošusiais partizanais. NKVD ten žuvo 1.800, o partizanų 200. Partizanai atė-mė 3 lauko patrankas, 25 auto mašinas ir sunaikino 4 tankus".

BDFS Užsienio Delegatūra yra įtaliota pranešti, kad šitokio pobūdžio partizanų kovų vaizdavimas pirmiausia neatitinka tikrovės. Tokių kau-tynių prie Naručio ežero ir šimonių giriose iš viso nebuvo. Antra tai žalinga Lietuvos rezistencijai. Lietuvos partizanai, vadovaujami Vyr. Ginkl. Partizanų Štabo, kuris savo ruožtu yra subordinuotas politinei va-

vadovybei, šiandien plačiai prasme atlieka policijos funkciją ir saugoja tautą nuo kriminalinio ir kolaborantinio elemento, trukdo bolševikų kolonizacijos ir rusinimo pastangas, ir tuo pačiu yra viena iš svarbiausių išraiškos formų, rodančių didvyrišką pasipriešinimą, kuris šiandien vyksta Lietuvoje. Iškreiptas ar perdėtas partizanų veiksmų vaizdavimas rodytų kovojančios tautos politinį naivumą ir nenusivokimą esamoj tarptautinėj padėtyj. Kaip faktą mes dar kartą galime nurodyti, kad Lietuvos partizanai remiasi palčių gyventojų sluoksniu, turėdami galutinį savo tikslu Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, tačiau nesima uždavini vieni patys nugalėti bolševikinį Rusijos kolosą. Dėl to jie veikia labai mažais daliniais, gerai konspiratyviai pridengtais, patys vengdami pradėti kautynes su sausiomis MVD jėgomis, ir tik didvyriškai ginasi jų užpulti.

Šia proga tenka priminti, kad be Lietuvos rezistencijos ar jų atstovų iniciatyvos panašių žinių pasitaiko ir užsienio spaudoj. Pav. anglų žurnalas Whitehall News š.m. balandžio mėnesio 9 dieną rašydamas apie vokiečių Sovietų Sąjungoj armiją, pažymi, kad dideli vokiečių armijos daliniai dalyvavo 1947 metų rudenį kartu su antra sovietų šarvuota divizija ir 172-a sovietų divizija kautynėse su Lietuvos partizanis Kau-no-Gardino ir Minsko srityse. Minėtame straipsnyj rašoma, kad sovietų vokiečių armijos daliniai stovi Lietuvoje. Turime pastebėti, kad tokių plataus masto kautynių nėra buvę Lietuvoje. /Kas pažįsta partizanų veikimo taktiką, tas yra suprantama, jog neįmanoma prieš juos panaudoti šarvuotųjų dalinius/. Vokiečių armijos kariai-belaiviai yra mažais kiekiais Lietuvoje naudojami provokaciniuose majore Sokolovo vadovaujamuose daliniuose. /Apie tai rašėne biuletenio 2 numerijje/.

Toks pavaizdavimas dar neparedo, kad rusai atkakliai ir brutaliai persekioja Lietuvos partizanų. Pristatydami prie partizanų taktikos bolševikai dabar laiko kiekvienam valsciui ir miestelyje nuo 100 iki 200 MGB vyrų, kurie saugo kelius, krato sodybas, ieško bunkerius ir naikina užtiktus partizanus. Didesniuose centruose jie laiko rezervus, MVD-MGB dalinius, kuriems vadovauja generolas Efimov ir policijos ministeris Bartašiūnas. Jie paėmė kartas nuo karto platesnį mastą valymo akcijas, panaudodami iki 15.000 vyrų. Pav. 1946 metais tarp irionių, Mariampolės ir Butrimonių.

Apgailestinga tokios klaidingos informacijos pasėkų kaltė tenka pirmosi ne mūsų spaudai ar informacijoms tarnyboms a la LAIC, bet vadina-miems "rikiuojančios veiksniais". Nežiūrint nuomonių skirtumo tarp VLIKO ir krašto politinės vadovybės dėl pripažinimo kovojančiam kraštui primato, ir vienu ar kitu būdu tą nuomonių skirtumą atidytje pašalinti, VLIKO pastangos trukdyti tuo būdu informacijos darbą mūsų išsilaisvinimo kovoj, yra morališkai nepateisinamos ir politiškai nesuprantamos.

Manome, kad po platųjį pasaulį išblaškytoms lietuviams priklauso teisė ir pareiga sekti tikrąją padėtį Tėvynėje, gyventi jos vargais ir rūpesčiais. Kartu neabejojame, kad kovojanti lietuvių tauta turi intereso ir teisės, kad jos ryžtingos laisvės pastangos būtų žinomos ir pasaulio opinijai. Todėl biuletenio leidimo darbas ir pasaulinės opinijos formavimas bus tęsiamas ištvermingai toliau. Šiam darbui suintensyvinti visokeriopa lietuvių parama yra laukiama, ir, tikime, verta.

ATSAKAI

Krašto rezistencijos dvasia spaudoje.

BDPS/UD nebuvo pasistatęsi tikslo ir neturi laiko nuodugniai sekti krašto rezistencijos dvasios ir idėjų sklaidinąsi viso pasaulio užsienio lietuvių spaudoje. Ji tik prabėgomis užregistruoja vieną kitą pozityvų reiškinių toje spaudoje, atsiradusi savaime ar pasinaudojant mūsų Biuletenio pateikta medžiaga.

Tenka su pasitenkinimu konstatuoti, kad bene plačiąsą tiražą turis ir apie 15.000 lietuviškų leidinių pasiekias Amerikos lietuvių laikraštis TEVYNE /SLA organas/ gana sausiai naudojasi mūsų bendradarbio reportažu apie padėtį okupuotoje Lietuvoje. Vokietijos lietuvių laikraštis MINTIS persispausdina įvairius dokumentus iš Biuletenio, partizanų dainas etc.

Dail. Višeikio redaguojamas Brazilijos lietuvių žurnalas MUSU LIETUVA pateikia rezistencinės krypties straipsnių ir piešinių. A.J. Kaulėno redaguojamas BRITANIJOS LIETUVIS, stovėdamas, kaip ir kiti minėti laikraščiai aukščiau bet kokių grovinių siekių, savo vienu kitu straipsniu ar literatūrinėmis apibraičomis realioje šviesoje pavaizduoja Tėvynės likimą, jos pasipriešinimo kovą ir užsienio lietuvių uždavinius. Akademinės jaunomenės žurnalas ŠVIESA savo paskutiniame nr /4/ ryškina rezistencinę nuotaiką, pasigėdams ją krašto rezistencijos spaudos ištraukomis. Ir t.t.

Cia paminime tik pirmuosius mūsų dėmesin kritusius atbalsius, tuo tarpu neminėdami kitos gausios spaudos ar specialių biuletenių, kurie teikia šios srities žinių ir užima vienokią ar kitokią poziciją krašto kovos ir jo pasipriešinimo sąjūdžio atžvilgiu.

Labai pozityvus atsišaukimas.

Lietuvių švietimo ir kultūros Taryba Nepriklausomybės sukaktuvių proga paskelbė atsišaukimą lietuvių kultūrininkus tremtyje, tarp kita ko, kviesdama: "Uždekite ir degingite juos /pasaulio lietuvius ir mūsų draugus/ kenčiančios Tėvynės meilės, laisvės ilgesio ir žūtutinės kovos už sentėvių kapus liopėna. Težėri nenutrūksta lietuvių širdyse Jūsų diegiama Basanavičiaus, Kučirkos, Meironio, Vileišio, Jakšto, Lietuvos knygnešių, Nepriklausomybės kovų savanorių, Sibiro tremtinių, Vokietijos kacetininkų ir Lietuvos miškų partizanų plioninė dvasia, kuri viena gali išlaikyti mus vienybės jungty ir parvesti iš didžiųjų pasaulio tolių į išlaisvintą mūsų Tėvų Žemę".

TRINEŠIMAI SKAITYTOJAMS

1. Biuletenio ekspedicija turėjo ir tebaturi nemažą pašto ir kitokių sunkumų, aprūpinant Biuletenu tuos, kurie jį norėtų gauti. Kol dėl lėšų stokos negalime pateisinti Biuletenio, pakartotinai prašome skaitytojus pasidėlinti juo su savo vertingais prieteliais. Tuo sumetimų sąmoningai esame Biuletenyje sumažinę medžiagą, kuri nėra ir negali būti skiriama viešumai. Tačiau atidžiai saugoti, kad pats Biuletenis nepatektų į Lietuvos priešų ar išdavikų rankas!

2. Nuo ateinančio /6/ nr pagrindiniai keisis Biuletenio gavėjų numeracija. Šis /4/5/ nr. numeruojamas cilės tvarka, o paskirstomas pavardėmis.

3. Nuo ateinančio /6/ nr. taip pat jaučiamai keisis gavėjų sąstatą ir reiklaus korektyvas laipsniškai darysime ateityje, vadovaudamiesi principu: Biuletenis pirmoje vietoje skiriamas tiems, kurie jį tinkamai vertina, rodo aktyvius ir pozityvius susidomėjimo, renia jo darbą ir li-nija moraliai ir materialiai.

4. Žurnalistus ir laikraščius, pasinaudojančius Biuletenio medžiaga ar jį ištisai persispausdinančius, pagal visuotinai priimtus spaudos etikos dėsnius, pakartotinai prašome visada pažymėti šaltinį - "BDPS Biuletenis".

5. Prenumeratos mokesčiui, aukoms ir kitokiam susirašinėjimui, kam nenurodyti kiti būdai, naudotini šie adresai:

a/ Iš U.S.A. ir Kanados: Mr. A. Karvelis, 57 Hillside Ave, Waterbury, Conn., U.S.A.

b/ Iš Vokietijos ir Austrijos - atskirai ir tiesiogiai nurodytu adresu.

c/ Gyvenantiems visuose kituose kraštuose - Notr bene! Ligi šiol duotąs Lucio Carre adresąs nebenaudojimas. Naujas adresąs bus praneštas tiesiogiai arba per specialius Biuletenio administracijos atstovus.

6. Filną motinės prenumeratos mokestį užsirašė šie Nr.Nr./Pagal seną numeraciją/: 8, 9, 40, 41, 47 /Mrs. Pr. Lepionė/, 52, 57, 72, 74 /J. V. Valickas/, 92, 195, 209.

BDPS ir lietuvių rezistencijos reikalams aukojo: AMD 25 dol., Kovas 280 RM., Juras 50 dol. Už aukas reiškiamo gilia padėką. Prenumeratos

-23-

makasčiai ir sukos bus nuolat kvituojuojamos Biuletenyje, pagal pavardę, Nr.
ar kitoki nurodytą būdą.

TURINYS

1. Tautos kova emigracinio tvaiko akivaizdoje.
2. Kovojančioj Tėvynėj.
3. Dokumentai.
4. Informacinio darbo bare.
5. Atbalsiai
6. Pranešimai skaitytojams.